

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LACARA

nr. 22 (366) — 2 iunie 1962

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

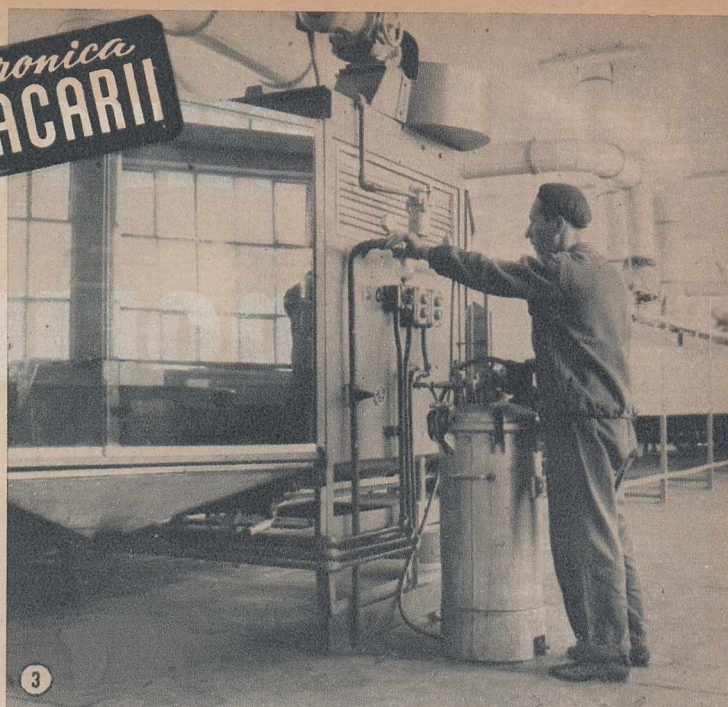
Lumea văzută de cei mici (paginile 12-13).

Fotografii de S. STEINER

Fotocronica
FLAGARII

1

3

1 Colectivii din comuna Gheorghe Lazăr (raionul Slobozia) nu scapă nici o clipă prielnică pentru lucrările de întreținere a „porumbului 5.000”.

In fotografie: președintele gospodăriei, Andrei Nicolae, Erou al Muncii Socialiste, și brigadierul Marin Ciobanu urmăresc starea de vegetație a porumbului dublu hibrid, în urma prașilei mecanice.

2 Pe bulevardul 1 Mai din Capitală se construiesc noi blocuri din panouri mari prefabricate.

3 De curind a intrat în producție tăbăcăria minerală a Combinatului de cauciuc Jilava. Aici se va produce zilnic materia primă pentru 25.000 perechi încălțăminte. La această tăbăcărie productivitatea muncii este de două ori mai mare decât în celelalte întreprinderi similare din țară.

Fotografia noastră îl înfățișează pe Grigore Stoian la mașina de sprîțat vopseaua.

4 Piața Unirii din Iași. Blocurile turn, recent înălțate, dau orașului noi dimensiuni.

5 O duminică a schimbului de experiență înaintată și a odihnei colective, organizată în comuna Cervenia (Zimnicea). Au participat colectivii din raioanele Zimnicea, Alexandria și Drăgănești-Vlașca.

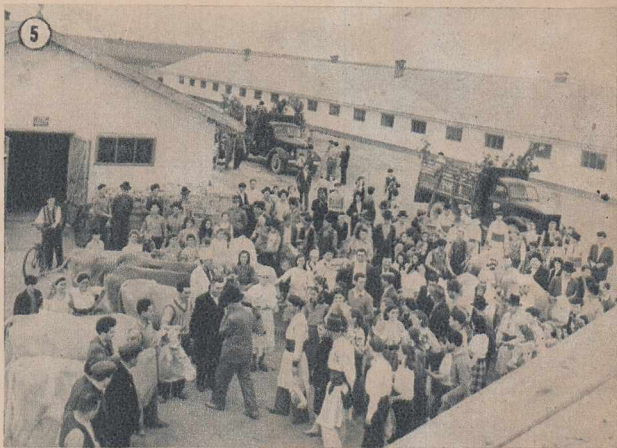
6 La gospodăria agricolă colectivă din Stăuceni (Suceava) a început pășunatul în tabăra de vară.

4

2

5

6

cum îi stă mai bine porumbului

În prima decadă a lunii mai au răsărit viguroase năle culturi intercalate. Ca buni prieteni ce se află, porumbul și dovleacul s-au pozat împreună.

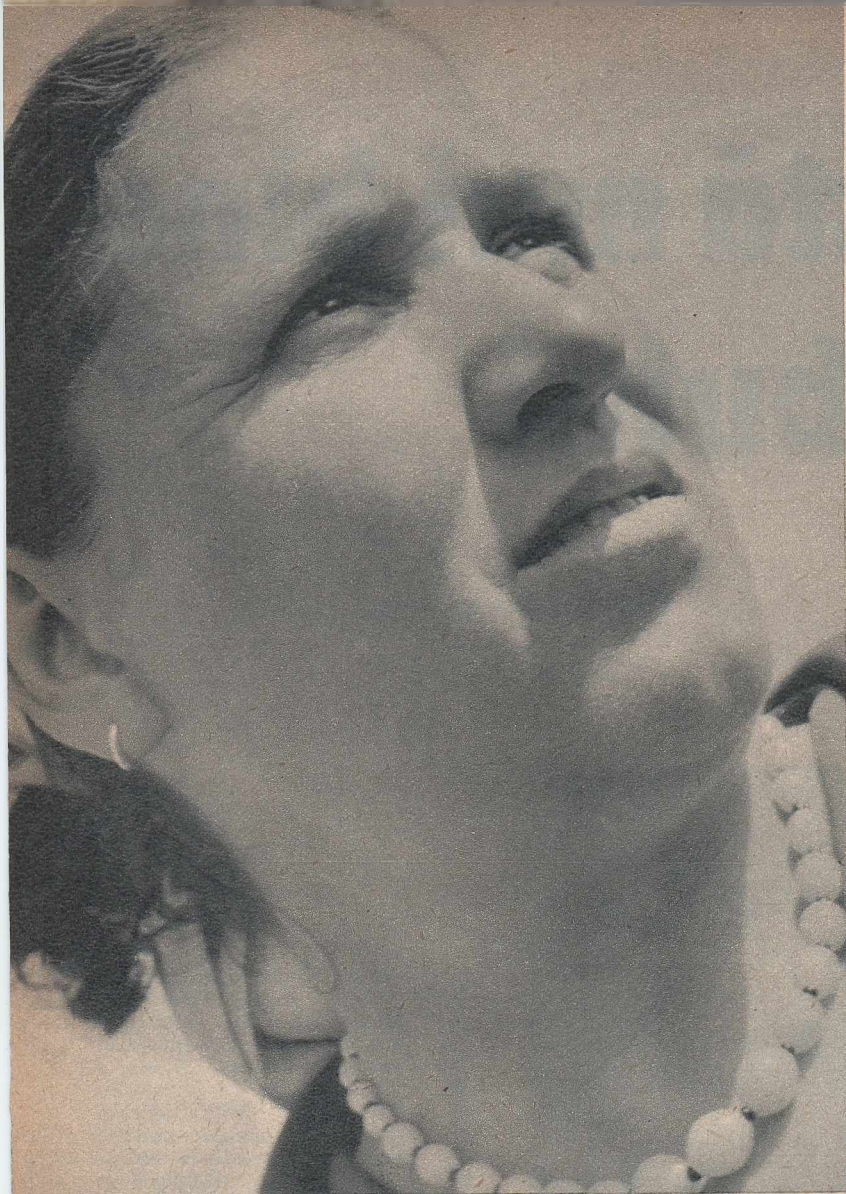
— fișă pentru un erou pozitiv —

Femeia care a vorbit la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale are 39 de ani. Cuvintele ei m-au emoționat: „...eu, o țărăncă care în urmă cu 20 de ani abia ridicam ochii din basma, conduc acum o gospodărie colectivă a cărei avuție obștească se numără în milioane”. Femeia care a vorbit la istoricul sfat al țării poartă în priviri imaginea uriașă a Bărăganului. O cheamă Dobrița Dima și e președinta colectivei din Platonești (raionul Fetești). Are o biografie bogată, care poate sluji cu folos unui muncitor cu pana și hîrtia. Cîțiva ani a fost simplă colectivistă, apoi brigadieră cu deosebite rezultate în muncă. Oamenii pe care i-a organizat și condus au obținut peste 16.000 kg cartofi la hectar. Eforturile ei laudabile, concretizate în bune rezultate economice, au fost răsplătite cu „Ordinul Muncii”. De cîțiva ani — mai precis: din 1956 — colectivității au ales-o președinta lor. Cînd vorbesc despre ea, oamenii zic: „Dobrița noastră a spus că baza furajeră trebuie să fie puternică... Dobrița noastră nu e mulțumită de încărcătura de păsări la hectar... Dobrița noastră...” Îmi place modul acesta de a vorbi. El reflectă dragostea și respectul țărănimii collectiviste pentru cei pe care și i-a ales să-i fie conducători și organizatori ai muncii.

În cuvîntul ei de la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale, Dobrița Dima a insistat, printre altele, asupra unui lucru care a fost subliniat în raportul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej: însemnătatea economică a culturilor intercalate. Tema e deosebit de importantă.

Punem porumb de cînd ne știm. Fasole, de asemenea. Dovleci, așijderea. Cînd se chinuiau oamenii pe fișa lor de pămînt, puneau pe același loc și porumb și fasole, și castraveți și dovleci, și pepeni. Știu asta de la

Dobrița Dima.

tata. Și nu ieșea mai nimic. Pentru că pământul — adesea sărac — era mai mult zgriat. Pentru că în vechea Românie, din vocabularul țaranului lipsea cu desăvârșire un cuvânt: agrotehnica. Pentru că vechile cirmuri n-au mișcat un deget pentru înzestrarea agriculturii. Nu s-a dat nimic și n-a ieșit nimic.

Acum întreg pământul țării e cuprins într-o singură și măreață holdă. Anuarele statistice sînt mărturii ale progreselor realizate de agricultura noastră socialistă. Am semănat în primăvara aceasta istorică 3.900.000 hectare cu porumb. E un lucru foarte bun. Din această suprafață, pe multe hectare am pus „porumb 5.000”. E un lucru minunat. Dar s-a făcut o socoteală și s-a constatat că dacă numai pe 1.000.000 de hectare semănați cu porumb s-ar cultiva intercalat dovleci și fasole, s-ar obține un venit de 594 milioane lei prin valorificarea cărnii de porc, din producția sporită datorită furajării cu dovleci; 216 milioane lei — valoarea semințelor de dovleci transformate în ulei; și 460 milioane lei pentru fasolea crescută pe același pământ unde se născuțeau vrejii dovlecilor și se înalță cucuruzul. Adunați toate cifrele acestea și faceți socoteala. Dar cifra totală a acestei socotele poate fi mărită. Pentru că pe un hectar de porumb producțiile culturilor intercalate pot fi mai mari de 3.000 kg la dovleci și 200 kg la fasole. Că lucrurile stau

întru totul așa, poftiți dovezile gospodăriei colective din Platonești.

450.000 lei venit suplimentar

La Platonești culturile intercalate au fost primite cu seriozitate încă din 1959. E adevărat că atunci nici producțiile și nici veniturile acestor culturi n-au fost prea mari. În primul rînd, s-a cheltuit prea multă forță de muncă. Întîi s-a pus porumbul cu semănătoarele. Apoi, după ce a răsărit, oamenii au semănat fasolea și dovlecii. Alt necaz: porumbului trebuia să i se dea prima prașilă. Nu se putea. De ce? Fiindcă nu răsăriseră intercalatele. Și nu poți să bagi prașitoarea mecanică pînă nu se ivesc și dumnealor. Încă ceva: s-a cheltuit prea ușor, prea nehibzuit fondul de zile-muncă. Ei, dar toate aceste neajunsuri sînt de domeniul trecutului. Oamenii au căpătat experiență. În 1961, și dovlecii, și fasolea au fost puse o dată cu porumbul. S-a muncit rațional, organizat, s-au cheltuit mai puține zile-muncă și s-au obținut rezultate mai bune: 3.200 kg dovleci la hectar, 240 kg fasole la hectar. Venitul suplimentar pe care l-a obținut gospodăria pe seama culturilor intercalate e edificator: 450.000 lei.

Dobrița Dima îmi spune că în urmă cu doi ani au existat destule împotriviri cînd s-a pus problema practicării culturilor intercalate. Ba că nu se poate face prașitul mecanic nici la primele prașile, ba că va scădea producția de porumb etc. Practica a în-

firmat aceste păreri. Prașilele s-au făcut în bune condiții, iar producția medie de porumb-boabe la hectar a fost de 2.800 kg. În acest an colectivității din Platonești au planificat producții sporite și la porumb, și la culturile intercalate: 3.100 kg porumb-boabe la ha, 5.000 kg dovleci la ha și 260 kg fasole la ha. Au deci toate șansele ca venitul suplimentar pe seama culturilor intercalate să lase mult în urmă pe cel din anul trecut.

Ce mai trebuie știut

Se știe: porumbul este o mare bogăție, fiind elementul primordial al bazei furajere. Anul trecut am obținut producții frumoase de porumb. În 1962 vrem să obținem producții și mai mari. Dar o bogăție se poate obține și mai cu seamă se poate spori dacă știi s-o gospodărești, dacă nu ești mîna spartă. Dacă n-o risipești. Noi trebuie să creștem încărcătura de animale în toate gospodăriile colective. Avem deci nevoie de elementul primordial al

bazei furajere, avem nevoie de porumb. Dar avem nevoie — și ne costă foarte puțin — de diverse culturi intercalate care să intre în rația animalelor. Dovlecii, borceașul și sfecla de zahăr sînt binevenite în acest sens. Am văzut la Platonești o livadă cu meri și peri care se întinde pe 20 de hectare. Oamenii, buni gospodari, au cules anul trecut de pe această suprafață nu numai mere și pere, ci și sfeclă, și borceaș. Deci, de pe același ogor, patru produse diferite. În acest an tot așa vor culege. Colectiva din Platonești are un sector zootehnic în plină ascensiune: 2.400 oi, 510 bovine, 1.032 porci. Colectivității mi-au spus că, pînă n-au folosit dovlecii pentru îngrășarea porcilor, se consumau mari cantități de porumb: cîte 3 kg zilnic pentru fiecare porc. Folosind dovleci în hrana porcilor, rația zilnică de porumb s-a micșorat la 1,5 kg. Faceți dumneavoastră următorul calcul: înmulțiți 1.032 porci cu 1,5 kg porumb și vedeți ce economie de porumb se face în-

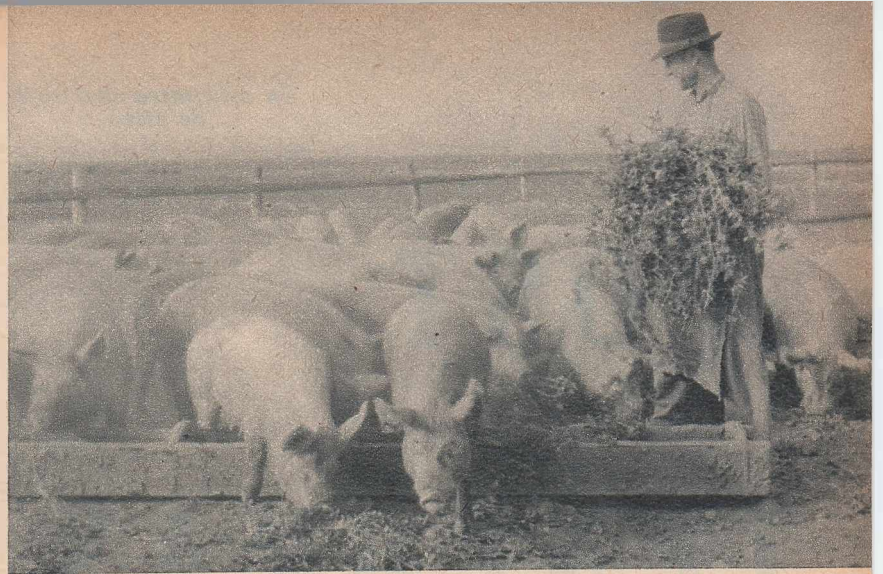
tr-o zi, calculați apoi plusul de boabe realizat în lunile august, septembrie, octombrie, noiembrie și decembrie și veți obține o cifră minunată. Ea e în măsură să contribuie la îngrășarea unui număr sporit de porci. Cifra aceasta e bogată și concretă; și, în ciuda unor esteți rămași în urmă (dacă există și din aceștia), afirm că o asemenea cifră poate fi muză pentru „Georgicele” ce vor trebui scrise în cinstea mării holde socialiste a patriei noastre.

Din motive economice și sentimentale

Am văzut casele colectivităților din Platonești. Majoritatea sînt noi. Înainte vreme, oamenii muriau aici pe capete. Îi doborau țințarii. Îi trimitea malaria în țintirim. De mulți ani n-a mai fost înregistrat nici un caz de malarie. Nici nu va fi. Am văzut școala de 8 ani. Am văzut dispensarul. Am văzut cinematograful. Am văzut și aici, ca în

nenumărate alte sate pe unde am umblat, roadele socialismului. Am umblat prin ogrăzile și grădinile oamenilor. În toate am văzut semnele bunăstării. Am fost la Nicolae Ghica, la Nicolae Răducanu, la Ștefana Chioară. Am mirosit florile din grădinile lor. În grădini oamenii au semnat de toate, flori și porumb, cartofi și fasole, castraveți și salată. Deci culturi intercalate pe întreaga suprafață a loturilor personale. Mi-au spus că au făcut acest lucru din motive economice și... sentimentale. Că un venit în plus, la casa omului, nu strică. Și apoi, diversitatea culturilor în grădini e ca un covor înflorit, e o frumusețe la casa omului și nu putem trăi fără frumusețe.

Dar nici porumbului semănat pe sute de mii de hectare nu-i stă bine de unul singur. Cînd e frumos ca o statuie, cînd îi dă mătasea, frumusețea sa e admirată de cea mai apropiată vecină: fasolea. Și se bucură porumbul că are o admiratoare. Dar și admi-

Cițiva din cei 1.032 porci ai gospodăriei. În cursul anului trecut ei au fost hrăniți cu porumb și dovleci. După înfățișare, hrana le-a prilit de minune.

Din livada aceasta colectivității din Platonești, buni gospodari, vor culege nu numai mere și pere, ci și sfeclă și borceag. Toți colectivității își folosesc cu pricepere și loturile lor personale. Iar afară de flori și legume au însemnat, o dată cu porumbul, și fasole.

Brigada lui Ion Florea (în fotografie) a însemnat anul trecut 200 de hectare cu culturi intercalate și a recoltat în medie de pe un hectar 2.800 kg porumb boabe, 3.200 kg dovleci și 240 kg fasole.

ratoarea e cineva. I-a și spus porumbului:

— Lingă mine, dragă vecine, să te simți bine. Căci și eu sînt cineva. Cînd sînt amestecată cu afumătură de porc, mă mîncă oamenii cu poftă mare; ba mai am și altă importanță: las în pămînt azot și cine crește după mine se face voinic.

Ai auzit, porumbule? Are dreptate fasolea. Ești mai frumos cînd ești lingă dumneaei. D-apoi dacă mai e în vecinătate și celălalt prieten, dovleacul!

George CIUDAN
Fotografii de Eugen IAROVICI

*În așteptarea unei coji
de piine.*

**„POST
TENEBRAS
SPERO
LUCEM“**

SPANIA

la ora

luptei

„D

upă întineric aștept lumină“. Cuvintele lui Cervantes ni se par astăzi mai contemporane ca oricând. Spania luptă

pentru această lumină. Nefructificarea minerilor din Asturia, hordărită cu care mulțimile s-au solidarizat cu ei întăresc adevărul că lumina străbate chiar prin noaptea mare și grea în care se zbate încă poporul spaniol. Ea deschide o fereastră către Spania zilelor noastre și ne ajută să o vedem altfel decât ne-o arată regimul franchist.

Copiii au uitat să zîmbească

Fotografii surprinzând copii spanioli zdrențăroși și infometați cerșind la colț de stradă sau scormonind în gunoaie ajung tot mai des pînă la noi. Văzîndu-le, te gîndești fără să vrei la copiii săraci pictați de Murillo; și ei sînt în zdrențe și savurează cîteva felii de pepene, desigur căpătate. Dar nu și-au pierdut zîmbetul de copil.

În fotografiile din fața noastră însă toate privirile micuților sînt foarte triste. Blîndul pictor din Sevilla a înțeles la sfîrșitul secolului al XVII-lea băieții nevoiași, dar care mai știau să se și bucure. Astăzi, fotoreporterilor le e greu să prindă pe peliculă un zîmbet de copil în adevărata Spanie. În Spania minerilor asturieni, a țărănilor din Extremadura și a studenților din Madrid, pentru care anii de dictatură franchistă au însemnat un sfert de secol apăsător cit o sută de ani de mizerie și teroare. Nu e ușor să surprinzi un copil de muncitor rîzînd din toată inima într-o țară în care tatăl său, pentru a-și asigura alimentele de bază, este nevoit să lucreze cu treizeci de ore pe săptămîna mai mult decât muncitorul din oricare altă țară occidentală. Trudește cu treizeci de ore mai mult, dar nu cîștigă într-o zi nici 70 pesetas. În timp ce kilogramul de carne ajunge uneori și la 110 pesetas. De aceea, chiar în documentele O.N.U. se specifică că nivelul de viață al poporului spaniol este unul din cele mai scăzute din Europa.

Spania, cu rezervele ei însemnate de minereuri de fier și cărbune, are toate condițiile naturale să dezvolte o puternică industrie națională. Timp de 10 ani însă (1950-1960), ea a fost singura țară de pe continent care nu a făcut nici un pas înainte în viața economică. Cu un utilaj industrial asemănător celui existent înainte de 1936, nu se pot realiza progrese și nici nu e de mirare că în acești 26 de ani ce au trecut din 1936 pînă acum, costul vieții a crescut de peste 12 ori. Industria tradițională a Spaniei este ținută departe de tehnica modernă, sub pretextul că aceasta ar atrage după sine dezumanizarea: „noi, spaniolii, avem oroare de tehnică“—declară unii reprezentanți ai oficialității franchiste, deveniți teoreticieni ai foametei puse în slujba „umanizării“.

O și mai accentuată „oroare de tehnică“ se vădește în agricultură. Pămînturile Extremadurei

și ale Andaluziei nu sînt zgîrcite, dar, fiind lucrate cu unelte cărorora le-ar sta bine într-un muzeu de antichități, e lesne de înțeles de ce astăzi dau abia jumătate din numărul chintalelor de grîu produse în 1936.

Nu numai vestitele grădini valenciene sînt îngrijite ca pe vremea arabilor din secolul al XIV-lea, ci mai mult, după cum a dezvoltat ziarul „Pueblo“, în Extremadura aproape 50% din numărul plugurilor au rămas la fel ca pe timpul romanilor. Lingă astfel de pluguri se chinuiesc peste 3.500.000 de braccos (mici lucrători agricoli), pentru un pumn de latifundiați ai căror număr nu depășește cîteva mii, dar care dețin mai mult de jumătate din suprafața arabilă a țării. Printre aceștia, bunăoară, senor José Rey de Pablo Blanca, cel mai mare „terrateniente“ (latifundiar), are în stăpînire personală, în regiunea Cadix, nici mai mult nici mai puțin decît 79.146 de hectare de pămînt.

Cînd pentru întreținerea armatei se acordă 40% din bugetul țării, iar pentru agricultură 0,6%, cifra de 20.000.000 ha, care indică pămîntul cultivabil rămas nearat în fiecare an, nu mai apare surprinzătoare.

Pseudoteoriile despre efectul dezumanizant al tehnicii ascund de fapt neputința regimului franchist de a asigura un progres oricît de modest al țării. Încercarea de redresare a economiei prin așa-numitul „plan de stabilizare“, cu tot împrumutul acordat de S.U.A., n-a fost altceva decît o scădere calculată a nivelului de trai al oamenilor muncii; pe de altă parte, a însemnat o forțare brutală a ritmului de lucru în industrie. Urmările au fost catastrofale: un accident de muncă la fiecare 9 secunde, trei morți în fiecare zi!

★

E greu să înțînști un copil zîmbind din plin într-o țară în care generalul franchist Millan Astrai a strigat o dată în fața filozofului Unamuno: „Moarte intelectualilor!“, „Trăiască războiul!“ De atunci, adică de la începutul războiului civil, răcnetul unui fascist incult a devenit o deviză importantă a dictaturii lui Franco. „Moarte intelectualilor“ nu înseamnă însă doar interdicția de a-i citi pe Rabelais, Hugo, Voltaire, Rousseau, Zola, Maupassant, Remarque și Arthur Miller. „Moarte intelectualilor“ explică și de ce Spania este prima țară din Europa în ceea ce privește numărul analfabeților. 800.000 de copii între 6 și 12 ani și aproape 1.000.000 între 12 și 14 ani nu merg la școală; pentru ei ar fi nevoie de încă 58.000 de învățători. O proaspătă zicală spaniolă „sărac ca un învățător“ ține loc de explicație, dar și de comentarii.

Poezia — delict de rebeliune militară

Cervantes l-a conceput pe Don Quijote într-o închisoare din Sevilla, dar el n-a stat în temniță 23 de ani la rînd. Poetul Marcos Ana, la mijlocul secolului al XX-lea, și-a scris volumul „Te llamo desde un muro“ (Te chem din spatele zidurilor) în inchi-

și din Carabanchel. Vor avea soarta Bastiliei. În locul lor se va pune poate aceeași inscripție: „Aici se dansează“.

Pirinell sînt o barieră utilă, iar Spania o țară lefțină

Cu douăzeci și cinci de ani în urmă complice al lui Hitler, astăzi aliat al lui Adenauer, Franco a avut întotdeauna nevoie, pe lângă arma terorii, de sprijin din afară. Acum însă dictatura sa este proptită și de imperialismul american, nu numai de cel vest-german. Pentagonul a socotit că, în afară de faptul că în Spania cumpărarea de terenuri de către trusturile străine se face contra unui preț foarte mic, munții Pirinei pot constitui și o excelentă barieră naturală pentru acoperirea unor baze militare. La aceasta se mai adaugă, după cum arată ziarul „New York Times“, posibilitatea unei protecții a acestor baze din partea

artileriei antiaeriene a N.A.T.O., aflate în Franța, Germania occidentală și Italia. O hartă publicată recent de ziarul „Paesera“ ne arată pămîntul Spaniei năpădit de baze militare, depozite de bombe, rampe pentru rachete. Un briu lat format din localitățile San Pablo la sud, Torrejon de Ardoz în centru și San Jurjo în nord este astăzi un mare depozit de război al S.U.A. Nu de mult, în golful Cartagina, în insulele Minorca și Fuerteventura, au fost instalate baze pentru lansarea de rachete. Alte două porturi, El Ferrol și Canuno, sînt ocupate de construcțiile navale americane. La porturile Madridului, acolo unde cîmpia abia începe să se despartă de construcțiile urbane, în localitatea Torrejon de Ardoz, americanii au construit cel mai mare aerodrom militar din Europa. Forțele spaniole de aici sînt conduse de un fascist decorat de Hitler cu ordinul Crucea de Fier, Antonio Alos. Torrejon a devenit pentru Spania simbolul celui mai apropiat pericol atomic. Capitala este serios amenințată de depozitul de carburanți aflat aici, la nici 40 de kilometri depărtare de Madrid. „Nici o țară liberă n-ar fi acceptat acest risc — sublinia ziarul italian mai sus-menționat. Franco mină Spania ca pe un animal cu ochii legați în arena corridei“.

Clerul și armata — stlpii dictaturii.

În Extremadura pămîntul este arat ca pe vremea romanilor.

soarea din Burgos; el și-a trăit aici „jumătate din viață și întreaga tinerețe“ — 23 de ani încheiați.

Franco se teme de lumina care-și face drum prin noapte; de aceea a transformat Spania într-o imensă temniță. Alături de mizerie, teroarea este un alt atribut al dictaturii sale. Din altoirea fascismului cu metodele in-chizitoriale ale lui Torquemada a ieșit ceva monstruos, căruia doar crimele lui Hitler îi pot sta alături. Lui Franco nu-i mai ajung de mult închisorile, dar în septembrie 1960 a semnat legea potrivit căreia orice opoziție este considerată delict de rebeliune militară. Versurile lui Marcos Ana, gîndirea lucidă a scriitorului Luis Goytisolo, cuvintele protestatate ale sculptorului Palazuelo, o grevă sau neprezentarea la lucru în zorii zilei a unui bracero sînt delict de rebeliune militară. Burgos și Carabanchel au devenit două nume infricoșătoare, căci în închisorile de aici, cele mai mari din Spania, ca de altfel și în Segovia, Barcelona,

Sevilla, Valencia, se află mii de deținuți, condamnați la cîte 15-30 de ani. În comparație cu aceste termene, detențiunile din Bastilia secolului al XVIII-lea ne pot părea astăzi destul de modeste. La recenta întîlnire de la Roma, ținută sub lozinca „Libertate poporului spaniol“, publicistul francez Pierre Gamarra a arătat că, potrivit sentințelor franchiste, deținuții din Burgos mai au de stat laolaltă după grații încă 10.000 de ani de acum încolo. Mulți dintre acești bărbați, care după admirabila expresie a lui Marcos Ana au comis „groaznicul păcat de a fi vrut să umple cu stele sufletele oamenilor“, au fost siliți să lucreze la înălțarea unui monument odios: „La valle de los Caidos“ (Valea morților), un Panteon al franchiștilor. Crucea uriașă de 150 metri ce se ridică deasupra lui, grea de urîțenie și podoabe, umbrește peisajul Sierrei Guadarama. Dar acest monstru săpat în piatră poate fi dărîmat, și va fi. Ca și închisorile din Burgos

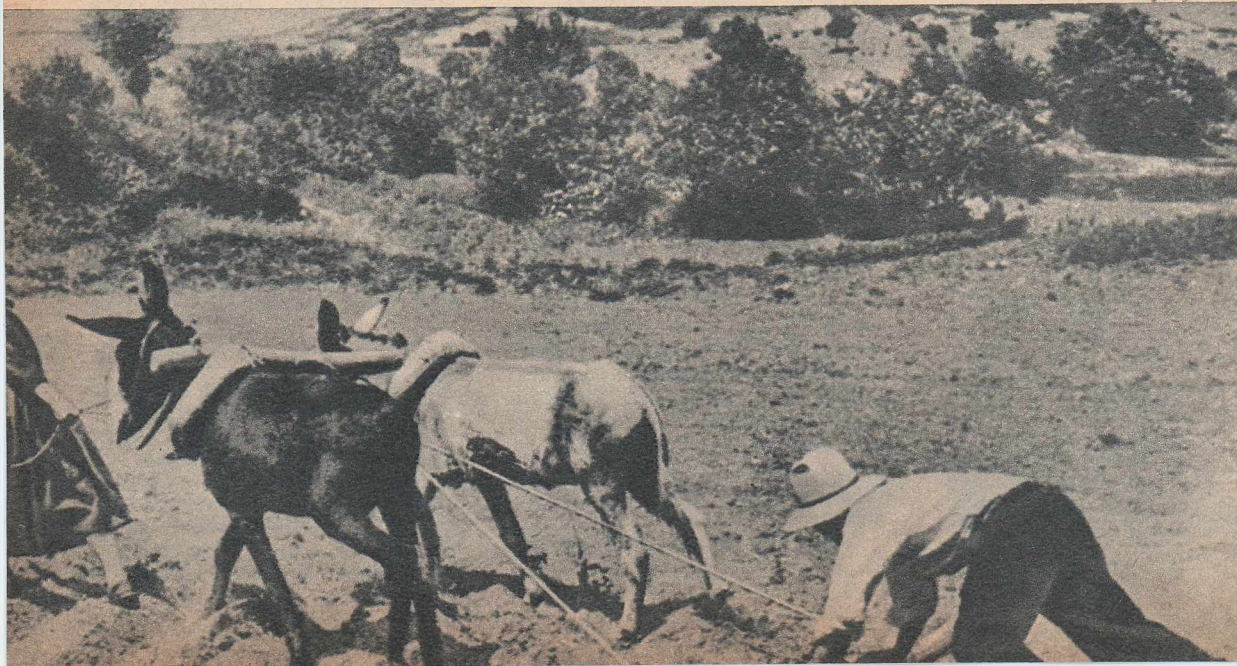
Bonnul, bineînțeles, îl ajută și el pe Franco să „stabilizeze economia spaniolă“. Printre altele, este cunoscut faptul că puternica firmă vest-germană „Degussa“ desfășoară la lumina zilei o activitate intensă pentru a construi la Bilbao o oțelărie în folosul, zice-se, al societății „Altos Hornos“ din Biscaya, care de fapt va fi folosită pentru punerea la punct a armelor nucleare. Cînd e vorba de înarmare, teoreticienii franchiști nu mai au „oroare în fața tehnicii“; e vorba doar de tehnica închinată celei mai cumplite dezumanizării!

Dar sprijinul militarismului vest-german nu mai poate fi tot atît de eficace ca în 1936. Chiar dacă-i stă alături cel american.

Noaptea Spaniei nu poate fi menținută la nesfîrșit prin forța baionetelor și a dolarilor. După întuneric oamenii așteaptă lumina. Spaniolii luptă pentru ea.

Huelga

Din Asturia pînă în Andaluzia, cuvîntul „huelga“ (grevă) spune astăzi multe. Actualul val de greve, cel mai puternic din ultimii 25 de ani, vorbește despre conștiința și curajul Spaniei. Dar ceea ce se întîmplă acolo nu este numai explozia unei energii îndelung oprimate. Forțele poporului spaniol, atît de aspru încătușate, s-au refăcut în mod lent. Greva generală de 24 de ore din 18 iunie 1959, cele peste 100 de greve desfășurate anul trecut în Asturia, Biscaya, Madrid, Leon, dese proteste ale studențimii prevesteau un mare avînt al mișcărilor de masă. Luptele acestea au atras după sine și mișcarea altor pături sociale, ce urăsc sau cel puțin sînt nemulțumite de dictatura franchistă. Franco se izbește acum de ostilitate, chiar și din partea unor persoane care în războiul civil au fost alături de el, iar mai tîrziu l-au sprijinit. Clerul mic, în special cel din Țara Bascilor,

a protestat în câteva rânduri împotriva unor abuzuri. Un grup de catolici de stînga s-a pronunțat deschis pentru o liberalizare pașnică a țării. Dintr-o scrisoare a lor reiese că și unele personalități ca ex-premierul Gil Robles și fostul șef al propagandei falangiste Dionisi Riduejo tind spre o schimbare politică. Chiar în rândurile armatei se conturează semne de nemulțumire. După cum remarcă „New York Times”, mulți ofițeri tineri nu le este pe plac prezența trupelor străine.

Partidul Comunist Spaniol a caracterizat astfel situația creată: „Contradicția dintre regimul politic și cerințele dezvoltării sociale a atins punctul în care nu numai forțele opoziției cer schimbări democratice; chiar în rândurile claselor dominante apare evidentă imposibilitatea de a continua guvernarea cu metodele folosite pînă acum”. Insuși dictatorul începe să-și dea seama de șubrezenia regimului său. De aceea, încearcă să fluture ideea monarhiei, pentru a-și atrage adeziunea acelei părți a militarilor și burgheziei care constituie nucleul noului partid monarhist „Uniunea spaniolă”, creat în sprijinul lui Don Juan de Bourbon, sub patronajul unor cercuri din Statele Unite.

Evenimentele din Spania depășesc acum în amploare și profunzime toate mișcările de protest din ultimii douăzeci și cinci de ani. Greva începută în Asturia s-a extins în câteva regiuni și orașe, cuprinzînd peste 100.000 de muncitori. Ei formulează nu numai revendicări economico-sociale, ci și politice, ca recunoașterea dreptului de grevă și de manifestare. Implicațiile acestor evenimente dezvăluie criza regimului franchist. „De la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial — scrie ziarul „The Observer” — aceasta este cea mai mare provocare la adresa lui Franco”.

Dictatorul simte zguduirea și se teme mai mult ca niciodată. A decretat starea excepțională în trei provincii și a recurs la obișnuitele arestări și trimiteri în judecată, dar ezită încă să treacă la represii directe, sîngeroase. Presa occidentală hănuiește că acum Franco consultă numeroase păreri și chibzuește mult pînă să ia o hotărîre.

În această etapă de nou avînt al mișcării muncitorești, Partidul Comunist, în declarația sa din 14 mai, a adresat o chemare la luptă solidară tuturor forțelor antifranchiste de stînga și de dreapta.

Indiferent de rezultatul concret al actualei mișcări din Spania, un lucru este de pe acum limpede: poporul spaniol a dovedit încă o dată că este hotărît să nu înceteze lupta. O dictatură nu poate îngenunchea un popor întreg, un popor care rezistă. „Resistir es vencer”. A rezista înseamnă a învinge.

★

„Hacer un dos de Mayo” sînt cuvinte scumpe poporului spaniol. „A avea un 2 Mai” înseamnă a cîștiga o victorie deosebită, care să te trimită cu gîndul la insurrecția armată organizată de popor la Madrid în 2 mai 1908. Aceasta avea să ducă în cele din urmă la înfrîngerea trupelor lui Napoleon. Cei cărora le e dragă libertatea sînt alături de lupta Spaniei și-i doresc un 2 Mai pe măsura vitejiei și demnității poporului ei.

Magda MIHĂILESCU

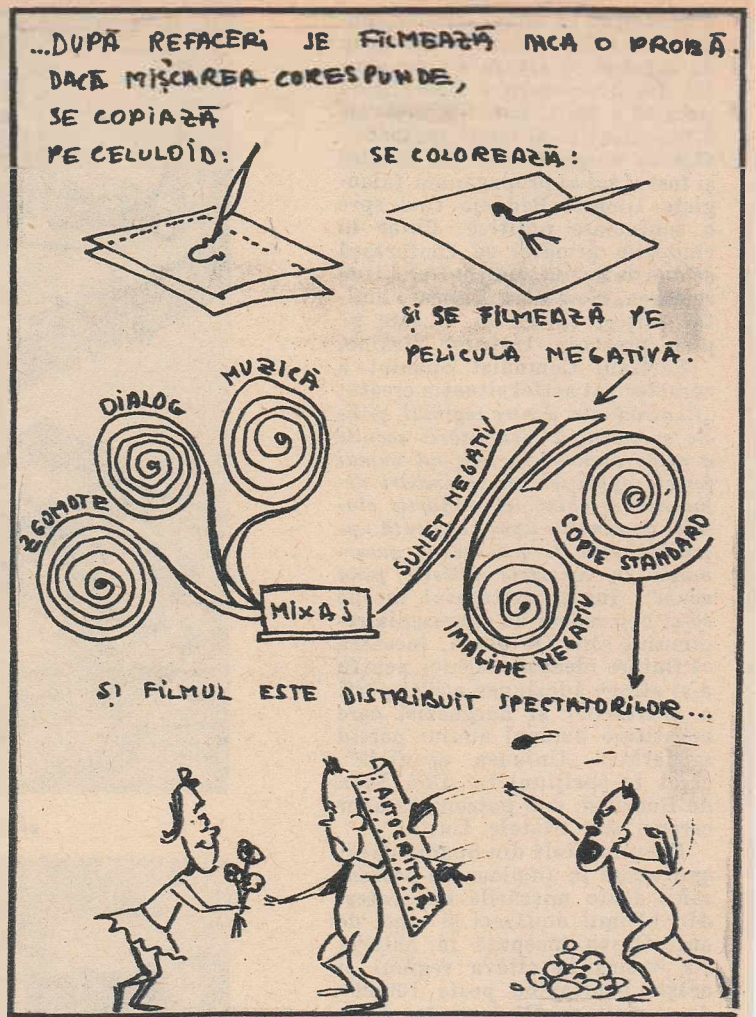
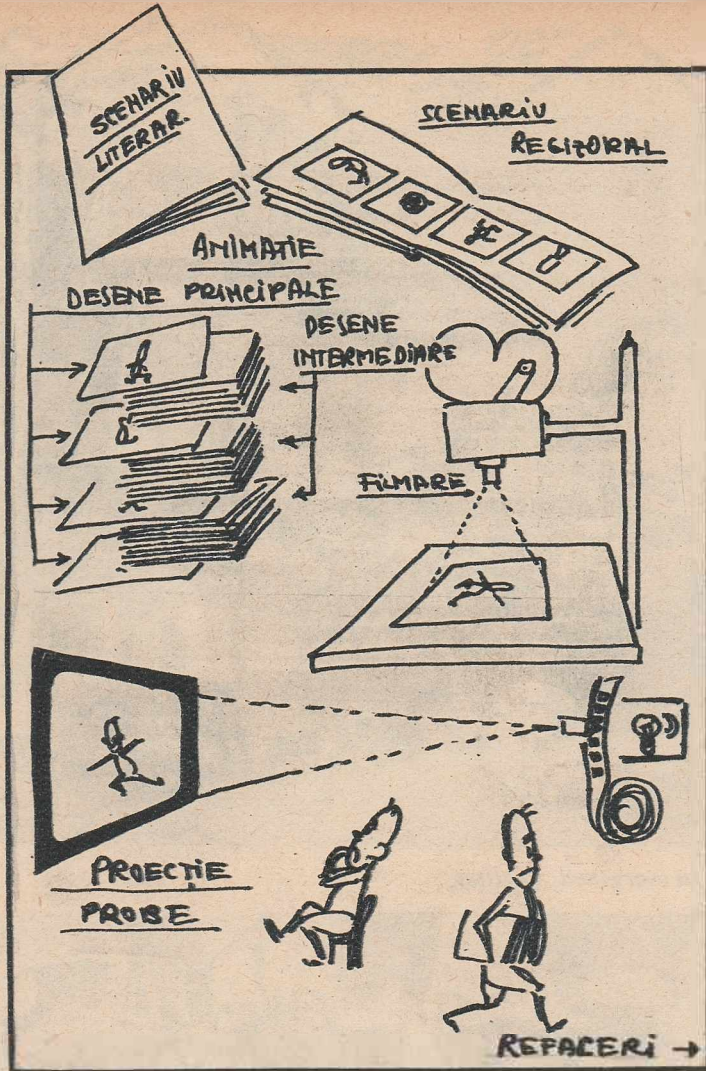
„Locuințe” la marginea Sevillei.

Studentii din Madrid sînt arestați pentru că au îndrăznit să demonstreze.

Alături de acești mineri sînt astăzi peste 100.000 de greviști.

CUM SE FACE UN DESEN ANIMAT (II)

Cititorii noștri își amintesc, desigur, că în urmă cu câteva săptămâni, cineastul Ion Popescu-Gopo dezvăluia în articolul „Cum se face un desen animat” („Flacăra” nr. 10) câteva din „tainele” creării filmului de desen animat. În articolul de față, părintele lui Homo Sapiens, după cum se făgăduise, își completează cu încă câteva precizări mărturisirile începute.

de Ion POPESCU-GOPO

Și când s-a făcut lumină...

Oamenii au ieșit din sala de proiecție și au început discuțiile.

Foarte rar se întâmplă ca desenele făcute pentru o scenă să fie întru totul reușite, de multe ori trebuie modificate, imputinate, înmulțite și destul de des făcute din nou.

Dar să presupunem că probele de mișcare ale desenului animat sînt bune, că cele 14-15.000 de foi desenate pînă acum trebuie copiate pe curat pe tot atîtea foi transparente de celuloid și apoi colorate — fiecare nasture, fiecare floriceică în parte — în culorile indicate de pictorul principal.

Se filmează, se filmează pentru ultima oară, în culori — așa cum va apare pe ecrane. Se montează, adică se lipsesc scenele pînă acum lucrate, și se obține o peliculă care proiectată durează circa 10 minute. Se face sunetul...

Unii spun că întîi a fost *cu-vîntul*; în desenele animate, cu-vîntele sînt cele din urmă și devin folosite din ce în ce mai puțin; în schimb, muzica și zgomotele sînt exploatate la maximum.

Compozitorul de muzică pentru filmele desenate trebuie să compună pe spații foarte mici, să

fie foarte expresiv și, pe cît posibil, sincron.

D. Capoianu povestește mereu — nu fără ironie — cum sunau indicațiile regizorale primite pentru „Homo Sapiens”: „Patru, cinci măsuri — muzică duioasă, apoi trei, patru secunde muzică îngrozitoare și închei cu un vals, dar nu mai lung de două secunde!”

În afara muzicii, trebuie realizate zgomotele și efectele speciale. Trebuie spus că „Scurtă istorie” a fost premiat la Praga, la o întîlnire a tehnicienilor, pentru efectele sonore. Ing. Dan Ionescu este un mare specialist al sunetelor caracteristice desenului animat. Un cronicar francez aprecia că în „7 arte” sunetul este „tridimensional” și exemplifica cu respirația dinozaurilor. Dar partea cea mai frumoasă a sunetului este însăși realizarea lui: aici nu se mai folosesc sunetele naturale. Pentru zgomotul din „Homo Sapiens” de exemplu, cînd arde birna de lemn, nu a fost înregistrat un zgomot de foc, ci acela produs de un pieptene frecat cu un creion. De asemenea, se folosesc foarte des accelerări sau încetiniri în înregistrarea magnetică; un strigăt care a fost înregistrat normal și apoi a fost

ascultat la un magnetofon care merge cu o viteză de două ori mai mică s-a transformat — în film — într-un urlet de brontozaur.

În faza de creație numită mixaj, zgomotele înregistrate separat sînt „amestecate”, obținîndu-se o singură bandă sonoră care, copiată pe peliculă, dă în sfîrșit copia standard.

În afara procedurii descris mai sus, se fac însă filme animate și după alte metode.

De exemplu, se poate desena direct pe peliculă cu o peniță topografică și cu tuș sau se poate folosi un ac pentru a grava pe suportul de celuloid al filmului (procedee pe care le-am experimentat în filmul combinat „O poveste ca în basme”). Său se folosesc cartoane decupate care sînt animate sub aparat (procedeu des folosit în filmele noastre). Se pot anima de asemenea foi metalice, obiecte sau păpuși. Filmul de animație rămîne un teren pe care experimentările nu încetează niciodată.

În 1950 au început să se facă în țara noastră cele dintîi filme de desene animate. Primul a fost „Rățoiul neascultător”. Înainte vreme, au fost încercări izolate și fără rezultate, realizate de diferiți desenați. Operațiile difi-

cile de specialitate, numărul mare de desenați, aparate, peliculă, sumele imense de bani ce erau necesare au făcut ca entuziaștii acestei arte să abandoneze pe rînd munca la filme.

Abia în regimul nostru, care a creat și cinematograful condiții excelente, dînd posibilitatea unor realizări din ce în ce mai valoroase, se produc în mod organizat filme desenate. Filmul românesc de desen animat este astăzi cunoscut peste hotare, participarea noastră la festivaluri internaționale dovedind, prin premiile obținute, că realizatorii de filme doresc să fie la înălțimea condițiilor care le-au fost create.

SCITE DE ANIMATIE

Album CARAGIALE

O perele lui I.L. Caragiale au intrat definitiv în patrimoniul literaturii universale.

Răspîndirea peste hotare a acestor opere a cunoscut, mai ales în ultimii ani, un ritm deosebit de intens. Editat și reeditat în numeroase limbi și reprezentat pe scenele teatrelor din diferite țări, marele nostru scriitor realist a cucerit prețuirea și dragostea publicului de pe meridianele lumii.

În pagina de față prezentăm câteva scene, un afiș și un program de la spectacolele cu „O scrisoare pierdută” jucate de unele teatre de peste hotare.

① *Roma*: Coana Joițica și Zaharia Trahanache.

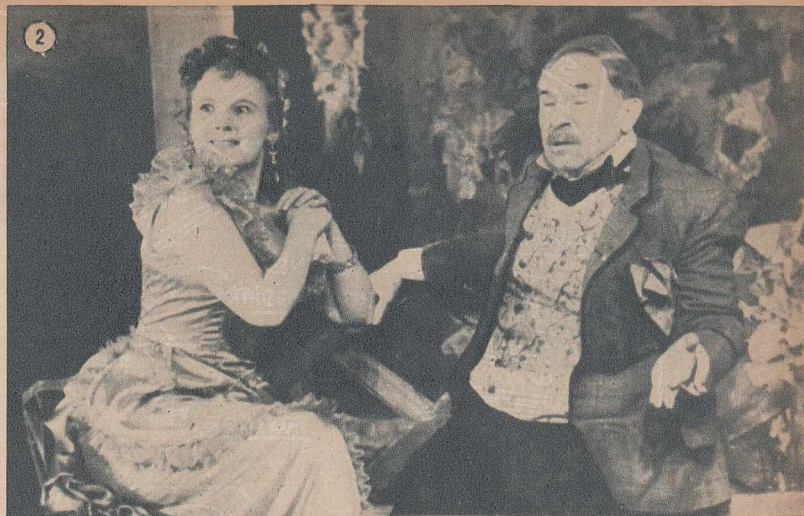
② *Moscova*: Aceleași personaje.

③ *Tokio*: Scenă din finalul spectacolului.

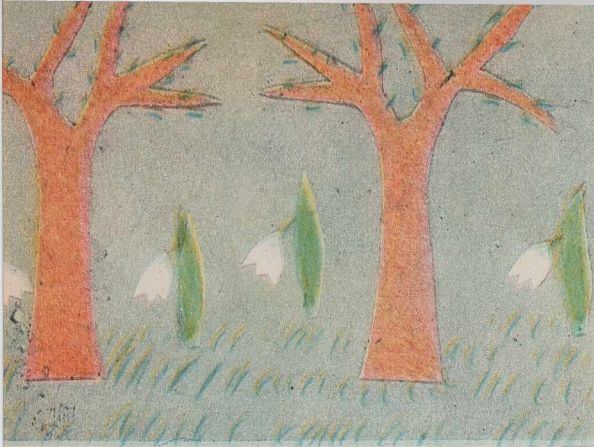
④ *Paris*: Afișul Festivalului Internațional al Teatrelor de la Paris, cu prilejul căruia s-a prezentat, în sala teatrului „Sarah Bernhardt”, nemuritoarea comedie a lui Caragiale.

⑤ *Montevideo*: Programul tipărit de „Teatro Universitario”.

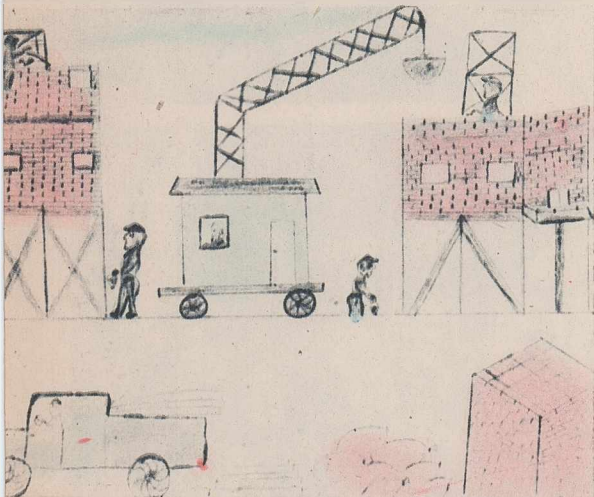
⑥ *Atena*: Coana Joițica și Cețăeanul turmentat.

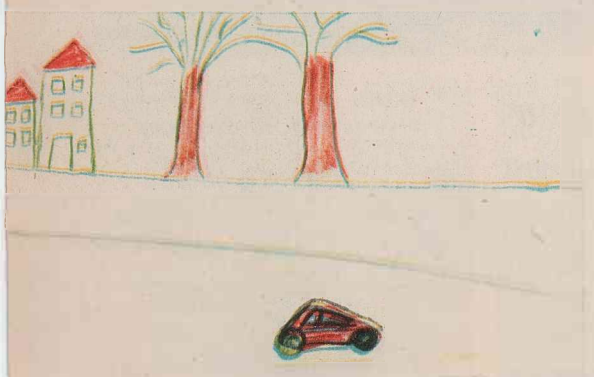
LUMEA VĂZU

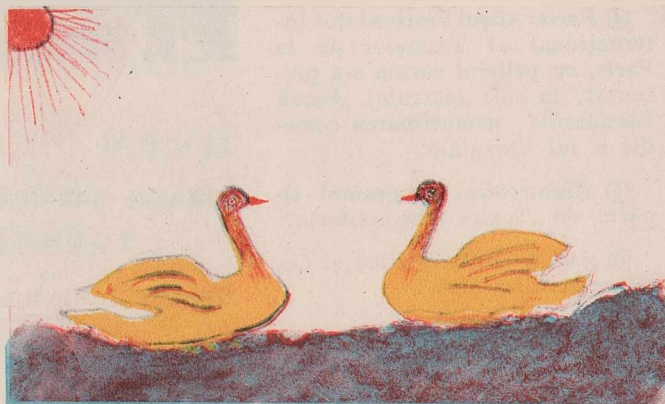
Mariana Băbaru: „Primăvară” (martie 1961)

Mariana Băbaru: „Șantier pe strada mea” (februarie 1961)

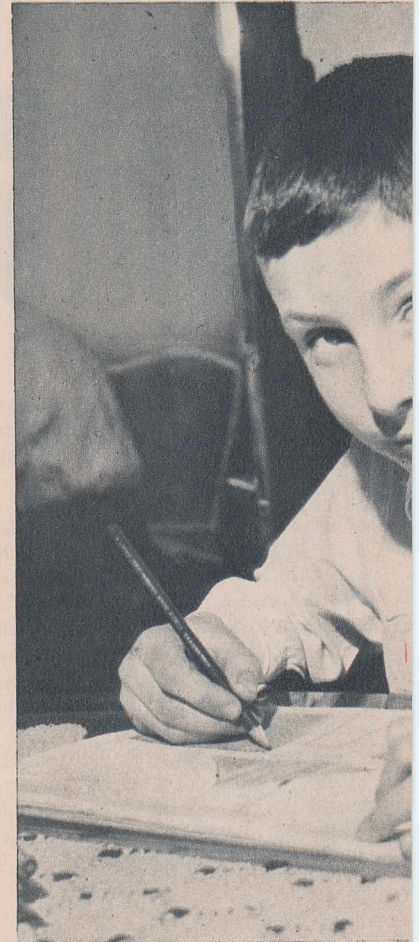
Rodica Ilina: „Secolul vitezei” (februarie 1961)

Mircea Lazurca: „Lebede pe lac” (mai 1961)

Rodica Ilina: „Spectacol” (ianuarie 1961)

care e păpușa?

de Octav PANCU-IAȘI Fotografii de S. STEINER

Dezgropate dintr-o amintire care poartă numele de pod sau ladă cu vechituri, cele mai multe jucării, martore ale genunchilor noștri ju-liți, nu rezistă la confruntarea cu copilăria de azi. Arșicele, „azugele” căpăcelor de bere și-au stins pentru totdeauna hohotul bucuriilor juvenile și nu mai provoacă astăzi virsiei pantalonilor scurți decât vagi și condescendente zimbete. Chiar praștia și zmeul trăiesc o bătrânețe nu prea plină de glorie — și ce viață lungă, zvăpăiată și pasionantă au cunoscut „la vremea lor”!

Secretul tinereții veșnice îl dețin puține jucării. Campioană absolută a vitalității rămâne însă, fără îndoială, păpușa. S-a schimbat și ea mult, e

adevărat — a renunțat la crinolone și la cozile lungi; își piaptână cu breton părul din material plastic și se îmbracă cu rochii care au primit aplauze la recentele parade ale modei — dar, în fond, rămâne aceeași, rămâne ea, păpușa, senină, surizătoare, dominând colțul jucăriilor cu farmecul ei. Secretul acestei veșnice tinereți e explicabil. Invitația la joc a păpușii e pentru copil un prilej inegalabil de desfășurare a fanteziei sale. În ochii copilului, păpușa se însuflețește mai repede ca oricare altă jucărie — ea îl ascultă, îl aprobă și-l contrazice, îl îngrijorează și-l bucură, dar, mai ales, trece cu o viteză fantastică de la postura de interlocutor la cea de „alter-ego”: păpușa nu mai e a ta — ci

esti tu! Iar tu te-ai înălțat dintr-o dată, te-ai făcut om serios ca mama sau ca tata, uiți cu degajare bărbia minjită cu magiun și te simți copleșit de mari răspunderi, lași mărinos filologilor sarcina de a-l pronunța corect pe „r” și devii grav și înțelept ca orice educator care se respectă. „Ți-am dat o plăcintă (a se citi «nasture»!), de ce nu spui mulțumesc?” „Ah, nu știu ce să mă mai fac cu tine! Ești atât de mică și atât de încăpăținată...” „Bună dimineața! Hai, jos din pat! Spălarea și îmbrăcarea!”

Răspunderea crește, gravitatea se amplifică atunci când păpușa se... îmbolnăvește. Din fericire însă, ea nu contractă boli care să necesite o internare de lungă durată. Guturaiul, cel mai adesea, și uneori

gripa o imobilizează în pat — prilej pentru doctorul ori doctorița cu nas cîrn să-și exercite profesia cu cea mai mare atenție. „Spune aaal... Încă o dată... Așa... Acum să vedem temperatura... Cît?! 4.586 de grade și două linii? Asta nu-mi place de loc... Ceaiuri fierbinți, aspirine și o injecție cu ceva care nu doare; înțepă doar ca un purice și gata. Pe urmă...”

Dar mi se pare că orice continuare e de prisos. Priviți fotografiile. N-au nevoie de comentariu. Dar priviți-le cu atenție, altfel s-ar putea să confundăți păpușa...

Noi am privit minute în șir aceste patru strofe dintr-o poezie colorată dedicată păpușii și mărturisim că nu ne-am dumirit nici după ce am întrebat un băiețel foarte blond și cu ochi albaștri. Răspunsul lui mai mult ne-a încurcat:

— Se poate, tăticule, se poate să nu-ți dai seama? Și a plecat să se joace cu cuburile.

Uite că se poate!

Ă DE CEI MICI

Anul acesta Mariana Băbaru, fetița care vă zâmbește de pe coperta noastră, a intrat în clasa I elementară și luptă pentru un 9 sau un 10 la desen. Dar anul trecut, pe când era preșcolară, se vede treaba că, deși totul mergea mai ușor și desenatul era doar o joacă, rezultatele au fost parcă mai ușor de obținut: desenele ei au fost premiate la Expoziția internațională de desene de copii, de la Geneva.

Zece copii români au fost distinși anul trecut cu premii la Expoziția internațională de la Geneva. Dintre aceștia, cinci erau preșcolari, iar pe trei dintre ei vi-i prezentăm astăzi...

Pe Mariana Băbaru o vedeți cum este: voinică, veselă, cam băiețoasă, cam zburdănică. Tatăl ei este mecanic tipograf, iar mama muncitoare tipografă. Amândoi la „Casa Scnteii”. Mariana are talent și la muzică, și acei care au auzit-o cîntînd la radio „Zbori planetă, zbori” îi pot vedea astăzi și desenele.

Rodica Ilina este și ea multilaterală. În primul rînd, are talent la desen. Al doilea talent al Rodiciei e lucrul de mîna, iar al treilea e coregrafia. Rodica, și ea fiică de muncitor tipograf, e o fetiță atentă, cuminte, chibzuită. Totuși Rodica cea potolită folosește culori aprinse și e atrasă în compozițiile ei de viața plină de emoții a spectacolului: desenează scene de teatru, paiațe, balerine, acrițe.

Micul Mircea, tatăl și mama lui merg toți trei la școală. Tatăl e mecanic și urmează o școală de maistri, mama e laborantă și face liceul seral, iar Mircea e elev în clasa I. După cină, toată lumea studiază. Tata citește, mama scrie și Mircea desenează: face animale, avioane în zbor, păsări, peisaje. Mircea se anunță ca un liric...

Mircea Lazurca

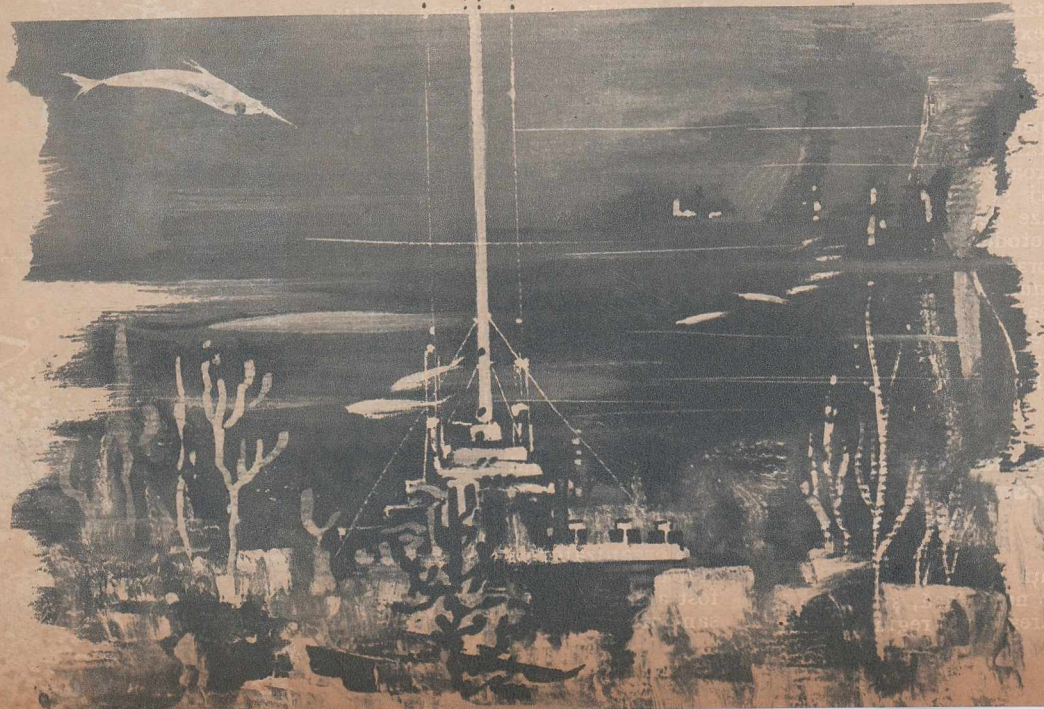
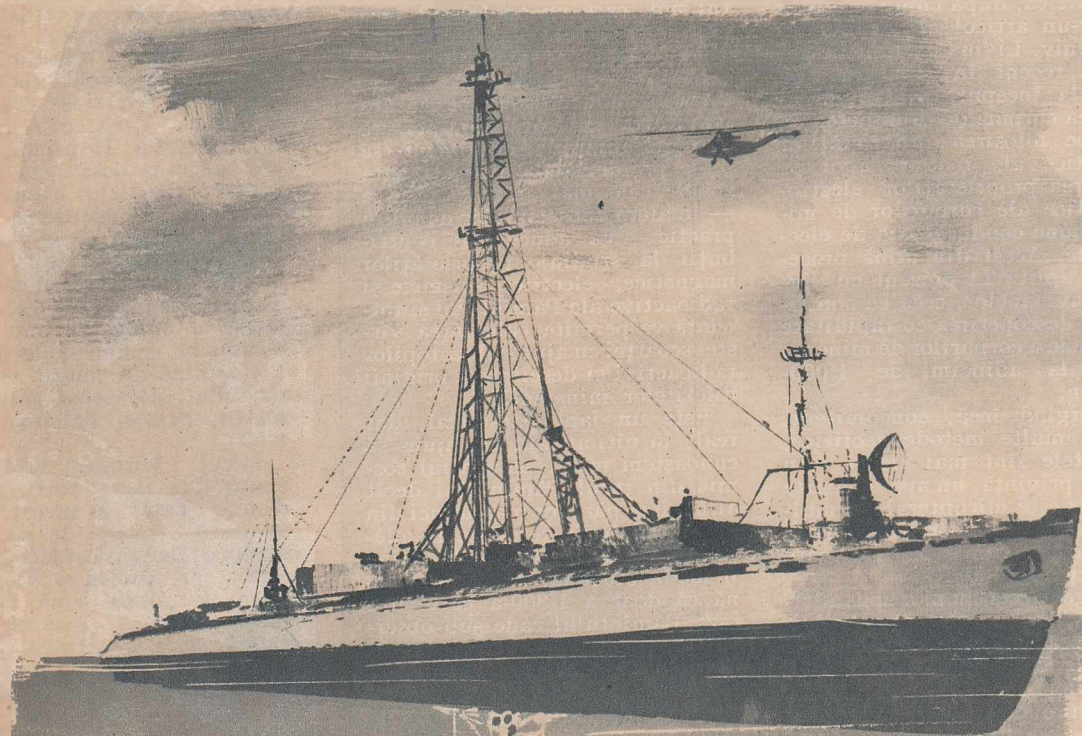

Rodica Ilina

V. FILIPOIU

drumuri noi în știința pământ

Timpurile noastre sînt martore ale unor cuceriri impresionante pe tărîm științific și tehnic. Concepțiile noi despre fenomenele naturii deschid orizonturi largi și științei Pămîntului, geologia.

Pătrunderea în spațiul cosmic cu ajutorul sateliților artificiali și al cosmonavelor a pus la dispoziția oamenilor de știință date cu totul noi, care pot folosi și la cunoașterea Pămîntului. În același timp, cerințele actuale ale dezvoltării economice impun căutarea unor procedee de prospectare și exploatare a interiorului Pămîntului radical diferite de cele din trecut, care se opreau la explorarea suprafeței, limitîndu-se la puțuri și galerii de mină.

Aceste explorări nu ajungeau niciodată la învelișul intern al globului — denumit în termeni științifici „manta” — gros de 2.800 km, aflat între scoarță și simburile central. Scoarța Pămîntului ar putea fi comparată cu coaja unui fruct, „mantaua” cu miezul, iar simburile fructului cu simburile Pămîntului. Or, mergînd mai departe pe linia acestei comparații, putem să spunem că pînă în prezent numai „coaja” fructului a fost cercetată.

Pentru dezvoltarea continuă a societății omenești este însă nevoie de substanțe minerale utile, variate și în cantități mereu sporite. De unde vor fi ele procurate? Desigur, din „mantaua” planetei noastre, la care se va putea eventual ajunge mai ușor „săpînd” sub pătura groasă a apelor oceanice, unde se găsesc regiuni întinse necercetate de om.

„Munți” de minerale utile... în fundul oceanului

Tările cu industrie dezvoltată au ajuns la cunoașterea aprofundată a suprafeței teritoriului lor prin săparea a numeroase sonde, galerii și puțuri. Geologilor petroliști li se datorește îndeosebi stabilirea metodelor de forare la adîncimi mari sub pămînt (7.000 de metri) și totodată de pătrundere în apa mărilor, pentru „urmărirea” zonelor petrolifere. Astfel, în Marea Caspică (U.R.S.S.), sondele de exploatare a țiteiului de pe fundul marii s-au îndepărtat mult de tărîm, la fel ca și în golful Mexic (S.U.A.).

Acest început, făcut cu mult succes, dă speranțe mari în extinderea cercetărilor și exploatărilor pe fundul oceanelor, domeniu practic încă puțin cercetat de geologi.

■ ASTĂZI ESTE EXPLORATĂ — ȘI EXPLOATATĂ
— DOAR A 1.300-a PARTE DIN RAZA PĂMÎN-
TULUI. DAR MÎINE? ■ 200 MILIARDE TONE DE
SUBSTANȚE MINERALE UTILE... SUB APĂ ■ „MAN-
TAUA” PĂMÎNTULUI ÎȘI AȘTEAPTĂ CUCERITORII

ntului

de Mircea ILIE
Laureat al Premiului de Stat

Oceanele reprezintă peste 70% din suprafața globului pământesc și fundul lor conține aceleași substanțe minerale utile ca și cele cunoscute pe continente: petrol, cărbune, fier, cupru, aur. Acest izvor prețios de bogății minerale poate acoperi nevoile unei lumi în continuă dezvoltare.

În nămolul de pe fundul bazinelor oceanice se află numeroase concrețiuni sub forme diferite și de natură variată: mangan, nichel, cobalt. Cantitatea acestor materiale, calculată după datele expediției Challenger, se ridică la 200.000.000.000 tone, ceea ce ar satisface nevoile întregului glob pentru câteva sute de ani!

Secțiunile nou înființate ale Institutului de oceanografie al U.R.S.S. la Vladivostok și Murmansk au tocmai sarcina de a studia mineralele din nămolul depus pe fundurile oceanelor, precum și cele aflate în straturile vechi din alcătuirea lor.

În viitorul apropiat, vapoare neobișnuite — atât ca formă cât și sub aspectul utilajului și al pregătirii echipajului — vor pompa nămolul bogat în minereuri de pe fundul apelor, iar puțuri și galerii adânci vor urmări zăcămintele aflate departe sub ocean...

○ colaborare fructuoasă: geologia + geochimia + geofizica

Pentru depistarea a noi și noi zăcămintele de minereuri utile, fie sub pământ, fie în adâncul oceanelor, trebuie însă elaborate metode noi, pe măsura cunoștințelor și necesităților timpului nostru.

Din vremurile cele mai îndepărtate, minereurile au fost scoase de la suprafață sau de la mică adâncime de sub învelișul solului. Pe măsura înaintării galeriilor și puțurilor de mină se descopereau alte zăcămintele și astfel, prin urmărirea lor din aproape în aproape, s-a ajuns la cunoașterea regiunilor miniere cu întinderea geografică din prezent.

Astăzi, în acțiunea de precizare a formei și naturii zăcămintelor, este caracteristic faptul că în ajutorul geologilor vin geofizicienii și geochimiștii. Datorită acestui fapt, geologia a trecut de la prospectarea bazată pe agerimea ochiului și efectuată cu ajutorul busolei și ciocanului, la metode noi, puse la dispoziție de geofizică și geochimie.

Geofizica, după cum s-a arătat și într-un articol al tovarășului prof. univ. Liviu Constantinescu, apărut recent în „Flacăra”, s-a bazat la început, pentru determinarea corpurilor cu minereu de fier, pe folosirea proprietăților magnetice ale rocilor, apoi pe utilizarea proprietăților electromagnetice ale corpurilor de minereu bune conducătoare de electricitate. Acest din urmă procedeu se aplică în prezent cu ajutorul avioanelor, ceea ce contribuie la descoperirea cu rapiditate și precizie a corpurilor de minereu aflate la adâncimi de 1.000-1.500 m.

Recurgând însă, concomitent, la mai multe metode geofizice, rezultatele sînt mai sigure. În această privință, un aparat foarte folositor este elicopterul cu multiprospectare, pe bordul căruia se instalează aparate pentru toate prospectiile geofizice.

Dar geofizica nu și-a spus ultimul cuvînt; ea caută să-și îmbunătățească continuu aparatul și metodele de interpretare a măsurătorilor.

Geochimia a început să fie aplicată de-abia înainte de cel de-al doilea război mondial, în U.R.S.S. și în Suedia; astăzi, ea este folosită pe scara cea mai largă. Metoda constă în analiza conținutului în metale al solului, cu scopul de a cunoaște zonele metalifere aflate în adâncime.

Prospectarea geochimică își îmbunătățește și ea, continuu, metodele de analiză rapidă pe teren și în laborator, precum și interpretarea rezultatelor. Geochimia experimentală urmărește descifrarea legilor după care s-au format corpurile de minereu; cunoașterea acestor legi va duce la descoperirea de noi zăcămintele de substanțe minerale utile.

Numeroase sînt corpurile de minereuri și zăcămintele de țitei și gaze descoperite prin aplicarea metodelor geochimice.

Colaborarea geologiei cu cele două ramuri ale sale (geofizica și geochimia) are, așadar, ca scop determinarea corpurilor de substanțe minerale utile în paturile mai adânci ale scoarței Pământului.

Orientarea cea mai nouă: spre zăcămintele de foarte mare adâncime

Tendința actuală este de a se trece la o nouă fază, și anume la prospectarea unor regiuni cu to-

tul noi, care nu au format încă obiect de cercetare și exploatare.

Am arătat mai sus că, în trecut, cercetarea zăcămintelor se realiza în mod obișnuit pe măsura înaintării exploatărilor pornite de la suprafață. Actualmente se pune problema de a se străbate zonele cele mai adînci. Aceasta — în afara consecințelor de ordin practic — va aduce noi contribuții la studiul proprietăților magnetice, electrice, seismice și radioactive ale Pământului și totodată va permite calcularea virstei scoarței cu ajutorul izotopilor radioactivi și descifrarea originii diferitelor minereuri.

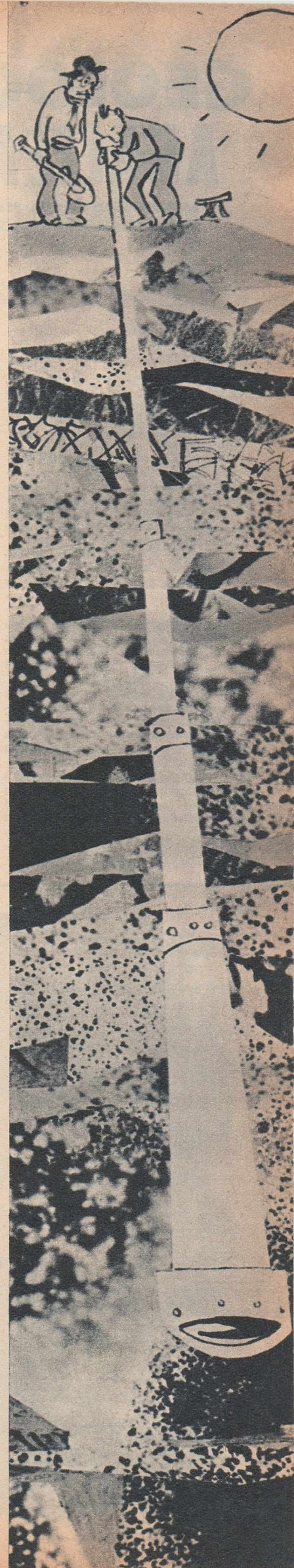
Este un fapt paradoxal, dar real; în ultimii ani am ajuns să cunoaștem mai bine spațiul cosmic din jurul Pământului decît alcătuirea părților mai adînci din scoarța globului terestru. În adevăr, în general sondajele ating în medie 5.000 m, ceea ce înseamnă că doar a 1.300-a parte din raza Pământului cade sub observațiile noastre! Este deci timpul să se cerceteze și adîncimile mari, acolo unde are loc formarea topiturilor din care rezultă rocile eruptive și corpurile purtătoare de metale.

Desigur că forajul constituie metoda cea mai potrivită de cercetare, deoarece prin el putem obține și studia direct materialul alcătuitor. Rezistența mare a oțelurilor obținute pentru rachetele și navele cosmice poate asigura construirea garniturilor de foraj pentru 15.000 m. Denumite „foraje de foarte mare adâncime”, ele au ca scop străbaterea scoarței terestre și atingerea părții superioare din „mantaua” Pământului.

Forajele vor descoperi noi rezerve de energie naturală și vor furniza, prin studiile făcute pe deschizătura sondelor sau în laborator, noi date științifice privind proprietățile rocilor și mineralelor la temperaturile și presiunile înalte din interiorul globului pământesc.

Pentru a ajunge la „mantaua” Pământului, se caută locurile unde scoarța este mai subțire, pe uscat sau pe fundul oceanelor. În această direcție se efectuează cercetări în U.R.S.S. și în alte țări.

Amintim că în luna august 1961 s-au întrunit, într-o ședință plenară, Prezidiul Academiei de științe a U.R.S.S. și colegiul Ministerului Geologiei al U.R.S.S., stabilindu-se cu acest prilej măsuri organizatorice pentru realizarea forajelor foarte adînci. Au fost alese și primele cinci amplasamente (Karelia, Ural, Marea

GEOLOGII SOVIETICI ASALTEAZĂ ADÎNCURILE

ARTICOL SCRIS SPECIAL PENTRU „FLACĂRA” DE ACAD. D. I. ȘERBAKOV, PREȘEDINTELE
SECȚIEI DE GEOLOGIE-GEOGRAFIE A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE A U.R.S.S.

— SIBERIA, UNA DINTRE CELE MAI MARI REGIUNI PETROLIFERE
DIN LUME — „CEA MAI INTERESANTĂ, MAI PROFUNDĂ ȘI MAI IMPOR-
TANTĂ PROBLEMĂ A GEOLOGIEI SECOLULUI NOSTRU” — ENIGMATICA
RÎNDUALĂ DIN „MAGAZIA SUBTERANĂ” A GLOBULUI

Acad. D. I. Șerbakov

Vă amintiți probabil de capti-
vantul roman al lui Jules
Verne „Călătorie spre centrul
pământului”. Cite bogății ne-
cesare omului n-au văzut
acolo eroii săi!

Acesta a fost doar un vis, o fantezie.
Acum însă, știința pătrunde cu ade-
vărat spre centrul pământului. Mine-
reurile care se găsesc la mici adâncimi
au fost descoperite, trebuie mers și
mai adînc. Tocmai în această direcție
își îndreaptă eforturile geologia.

Programul P.C.U.S. subliniază în
mod deosebit dezvoltarea regiunilor
de răsărit ale țării noastre. Ce inten-
ționăm să întreprindem aci noi, geo-
logii?

Timp îndelungat în Siberia nu s-a
putut găsi țitei. Se luase chiar hotărîrea
ca cercetările să fie abandonate; în
răsărit doar există multe alte bogății
în afară de „aurul negru”...

Iată însă că Siberia nu numai că a
îndreptă, dar a depășit cele mai în-
drăznețe previziuni și în privința pe-
trolului. Nu demult, în depresiunea
siberiană de vest, în straturi datînd
din perioada jurasicului, a fost identi-
ficat un zăcămint de gaze; pe această
bază, geologii au emis ipoteza că aici
se găsește în mari cantități „aurul
negru”. În adevăr, în această depresiune

(îngă mica localitate Șaim) și mai la
răsărit, în Iakutia, s-a găsit țitei. În
urma ultimelor descoperiri, Siberia a
devenit una dintre cele mai mari re-
giuni petrolifere și gazifere din lume.
Explorarea în continuare a acestor
ținuturi constituie una din principalele
noastre sarcini.

Deocamdată, în țara noastră pe pri-
mul loc în extracția de cărbune se află
bazinul Donețului, însă într-un viitor
apropiat acest loc va fi ocupat de re-
giunile de răsărit ale țării. Geologii au
și calculat că numai în Siberia de est
se află concentrate aproximativ șase
trilioane de tone de cărbune!

În Siberia există și o altă bogăție:
apele subterane fierbinți. Savanții presu-
pun că suprafața mării subterane cu ape
fierbinți este de câteva milioane km² și
că apele sale vor putea încălzi orașele,
asigura căldură serelor și energie cen-
tralelor electrice și vor fi folosite,
evident, și la tratamente medicale. În
afară de aceasta, apa mărilor subte-
rane conține numeroase substanțe
chimice de preț.

Răsăritul țării noastre este de ase-
menea bogat în minereuri de fier, me-
tale neferoase rare, diamante — și în
multe cazuri extracția este abia la în-
ceput.

Da, în adîncurile pământului se

ascund multe bogății. Ele zac nu la
întîmplare, ci așa cum le-ar fi orînduit
orice gospodar. Dar această rînduală
nu este încă cunoscută omului. Cunoaș-
terea ei — iată cea mai interesantă,
mai profundă și mai importantă pro-
blemă a geologiei secolului nostru. Și
mă încumet să afirm că oamenii de
știință din țările socialiste se află în
avangarda întregii științe mondiale în
organizarea asaltului asupra adîncuri-
lor. Lucrul acesta nu este întîmplător.
Cu cît cultura este mai ridicată,
cu atît bogățiile subterane sînt folosite
mai bine.

Iar atunci cînd omul va descoperi
enigmatice rînduală ce domnește în
„magazia subterană”, el nu va mai tre-
bui să caute în întreaga țară țitei,
cărbune, minereu de fier, ci va ști cu
precizie în care anume pături ale păm-
întului, în care regiuni se găsesc.

În prezent, în Uniunea Sovietică se
desfășoară ample lucrări pentru întoc-
mirea așa-numitelor hărți de prognoză.
Cercetările se desfășoară pe un front
larg, în câteva direcții de sine stătă-
toare, în funcție de obiectul de cercetare:
minereuri de origine sedimentară,
țitei și gaz carburant, cărbune,
elemente rare, ape subterane etc. La
cercetări participă o adevărată armată

de savanți. Îmi face multă plăcere
să arăt că în acest cel mai avansat
sector al geologiei, multe realizări apar-
țin unor specialiști dintr-o fostă colonie
înapoiată a Rusiei țariste: oamenilor
de știință din Asia Centrală și Kazah-
stan. Mă refer la laureații Premiului
Lenin academicianul K.I. Satpaev,
președintele Academiei de științe din Ka-
zakhstan, și K.M. Abdulaev, președintele
Academiei de științe din Uzbekistan.

Au fost întocmite pînă acum astfel
de hărți pentru câteva regiuni și repu-
blici, însă în fața geologiei sovietice
stă sarcina de a crea cît se poate de
repede hărți de prognoză pe scara în-
tregii țări.

Descoperirile deosebit de interesante
pot fi așteptate în Siberia și în Extre-
mul Orient sovietic. În pofida faptului
că și acum sînt cunoscute și exploatate
imense zăcăminte, se poate totuși consi-
dera — în raport cu ce ne rezervă viito-
rul — că pînă în prezent aceste uriașe
teritorii au fost abia „zgîriate” de ex-
pedițiile geologice. În străvechul Ural
se află de asemenea nenumărate bogății.
Ele trebuie scoase la iveală și puse în
slujba societății comuniste, care ia naș-
tere sub ochii noștri.

(continuare din pag. 15)

Caspică, Azerbaidjan și insulele
Curile), determinîndu-se totoda-
tă aspectele teoretice și practice
ale lucrărilor.

Cercetătorii din S.U.A. încearcă
să atingă mari adîncimi prin
sondaje proiectate sub fundul
oceanelor, unde scoarța Pămîntului
— după datele geofizice —
prezintă grosimea cea mai re-
dusă. În acest scop, în Oceanul
Pacific a fost trimisă o navă, de
fapt o turlă plutitoare de foraj,
pentru experimentarea tehnicii și
echipamentului în vederea atin-
gerii de mari adîncimi.

Racheta subterană

Dezbătînd rezultatele obținute
în cadrul Anului Geofizic Inter-
național, adunarea generală a
Uniunii Internaționale Geofizice
și Geologice, care a avut loc în
anul 1960 la Helsinki, a înscris
un nou capitol de cercetare în
istoria științelor: „partea supe-
rioară a mantalei și influența ei
asupra dezvoltării scoarței teres-
tre”.

Un proiect internațional pre-
vede construirea unei rachete sub-
terane care, de altfel, figurează
și în planul unui grup de specia-
liști de sub conducerea lui M. A.
Lavrentiev, vicepreședinte al
Academiei de științe a U.R.S.S.

S-au publicat pînă în prezent
puține date despre acest proiect.
Se pare că se intenționează trimi-
terea unei rachete care — spre
deosebire de suratele ei cosmice
— ar ținti nu un anumit corp
ceresc mai îndepărtat, ci însuși...
Pămîntul, respectiv un punct ales
cu grijă, de pildă o insulă pustie
din Oceanul Pacific. Racheta —
de construcție specială — ar pă-
trunde adînc în Pămînt (și poate
l-ar străbate de la un capăt la
celălalt!), „săpînd” în scurt timp
un tunel extrem de lung care ar
permite geologilor și geofizicie-
nilor să efectueze pentru prima
dată studii directe la foarte mare
adîncime.

Viitorul — probabil destul de
apropiat — va arăta ce forme
concrete va lua acest proiect.

Ferestre largi și pline de lumină
deschide știința modernă nu nu-
mai către planetele îndepărtate,
ci și către adîncurile proprii
noastre planete, punînd la dispo-
ziția omului mijloace din ce în ce
mai eficiente pentru stăpînirea
naturii. Iar cînd primii cosmonauți
vor debarca pe alte planete,
printre ei se vor afla, desigur, și
„geologi” (corect ar trebui să fie
numiți, de circumstanță, seleno-
logi, venusologi etc.). Ei vor des-
coperi, pe baza principiilor geolo-
giei, noi și noi cîmpuri bogate în
substanțe minerale utile, care vor
asigura pe timp nemărginit dez-
voltarea omenirii.

Există printre tradițiile militarismului german una singură de care promotorii acestui atit de nedorit oaspete al istoriei nu țin seama în calculele lor: tradiția înfringerilor finale pe cimpul de luptă. Și totuși, în zilele noastre — în care e fără alternativă perspectiva implacabilei și definitivei zdrobiri a celor ce și-ar îngădui un atac împotriva lumii socialiste — tocmai această tradiție, îmbogățită cu semnificațiile

realităților noi, ar trebui să tragă în cumpănă.

Către concluzia necesității unei politici realiste, a unei politici care să rupă definitiv cu trecutul aventurilor belicoase, invită de fapt întreaga desfășurare a anilor postbelici.

Cu sprijinul acelorași protectori

În toate calendarele popoarelor ziua de 9 mai e scrisă cu litera roșie a sărbătorii. Din 1945, ea simbolizează biruința luminii

asupra „noptii în ceață“, înlăturarea definitivă a celui mai infam „Nacht und Nebel“ pe care l-a cunoscut umanitatea. În acel început de mai 1945 doi ostași sovietici au înfipt drapelel victoriei pe frontonul Reichstagului berlinez — ale cărui beciuri alcătuiseră ultimul refugiu al căpeteniilor hitleriste.

După șase ani de război, militarismul german era din nou înfrânt; armata sa „de neînvinși“ era la pământ; economia — care lucrase din 1933 pentru război — total dezorganizată. Poporul ger-

man plătea cu șase milioane și șase sute de mii de morți, ca și cu pagube materiale incalculabile, aventura în care îl tirise Hitler — creația marilor monopoluri interesate în „afacerea“ războiului, „speranța“ reacțiunii mondiale, omul de încredere al militaristilor prusaci bintuiți de obsesia cuceririi lumii.

Concretizând învățămintele greilor ani ai războiului, exprimând dorințele cele mai adânci ale tuturor popoarelor, acordurile de la Yalta și Potsdam prevedeau solemne măsuri care să facă

Două înfringeri în decurs de jumătate de veac nu le-au fost de ajuns... Iar sentimentele revanșarde sînt întreținute și dezvoltate de cercurile oficiale vest-germane.

imposibilă o renaștere a nazismului și a spiritului său. Prin acordul de la Yalta, încheiat la 11 februarie 1945, se prevedea, între altele, hotărîrea U.R.S.S., Statele Unite și Marii Britanii:

— de a zdrobi complet militarismul și nazismul în Germania; de a se face în așa fel, ca această țară să nu mai poată tulbura niciodată pacea mondială;

— de a dezarma și trimite la vatră pe toți alcătuitoarii forțelor armate hitleriste;

— de a dizolva statul major general care a coordonat de mai multe ori în istorie „opera” de refacere a militarismului german;

— de a confisca sau distruge orice echipament militar și de a controla industria germană, împiedicînd folosirea ei în scopuri militare;

— de a lua măsuri de urgență judecarea a criminalilor de război;

— de a dizolva partidul nazist, de a face să dispară legislația și toate instituțiile național-socialiste;

— de a împiedica reinfiltrarea oricărei influențe naziste și militariste în noile instituții publice, în viața culturală și economică a poporului german;

— de a lua de comun acord orice alte măsuri, care s-ar dovedi în viitor necesare pentru asigurarea păcii și securității în lume.

La rîndul lor, acordurile de la Potsdam (aprobat și de Franța, care nu participase direct la tratative) precizau:

— militarismul și național-socialismul vor fi extirpate;

— organizațiile național-socialiste sau afiliate sînt suprimate; orice fel de propagandă cu caracter militarist sau nazist e interzisă;

— educația va fi controlată;

— sistemul judiciar va fi reorganizat conform principiilor democratice etc.

Aceste prevederi au fost aplicate cu strictețe pe o parte a teritoriului german: Republica Democrată Germană, primul stat german al muncitorilor și țărănilor, a demonstrat și demonstrează lumii întregi cît de constructivă, de utilă păcii, poate fi politica dusă de pe pozițiile ruperii hotărîte cu trecutul militarist. Ea a dovedit capacitatea poporului german de a dezvolta forțele sale cele mai sănătoase,

democratice. Republica Democrată Germană, țară a construcției socialiste, membră a lagărului socialist, se afirmă ca un factor activ al luptei pentru normalizarea relațiilor internaționale, al luptei pentru pacea și securitatea lumii.

Ce s-a întîmplat însă în celălalt teritoriu german? Pentru a vedea mai clar originea unei evoluții binecunoscute, să ne întorcem o clipă înapoi, la ultimele zile de război. Armata lui Hitler, zdrobită pe toate fronturile, aflată în retragerea care luase aspectul goanei în debandadă atît de caracteristice finalurilor de aventuri militarist-germane, nu mai putea reprezenta nici în calculele cele mai fanteziste vreun punct de sprijin. Și totuși, încă de pe atunci, exponenți ai militarismului german pregăteau „tactica” viitoare.

Această tactică pornea de la premisa că mașina de război nazistă a fost scoasă din uz și că trebuie căutat ajutor în altă parte. Unde? Militaristii știau bine că, în Occident, anumite cercuri care speraseră să vadă la sfîrșitul războiului Uniunea Sovietică grav epuizată și deci să-i poată impune chiar ei condiții — manifestau o adîncă dezamăgire față de uriașul prestigiu moral și față de forța materială sporită cu care, în ciuda pierderilor suferite, ieșea din înclăștare Țara socialismului. Nu le era greu militaristilor germani să înțeleagă că vor găsi, la cercurile occidentale influente, o largă audiență și un sprijin mai mult decît binevoitor atunci cînd, apăsînd pe pedala anticomunismului, își vor oferi serviciile de vechi „specialiști” ai atacului contra U.R.S.S. Așa se explică faptul că, în mai 1945, cu cîteva zile înainte de capitulare, amiralul Dönitz clama: „Camarazi de arme, trebuie să fie clar fiecăruia că sîntem la discreția inamicului. Nu știm ce va face el cu noi, dar e clar ce vom face noi înșine... E clar că de aci înainte trebuie să mergem cu puterile occidentale, să colaborăm cu ele...” Numai pe acest drum, declara amiralul piratilor lui Hitler, se va putea spera reluarea într-o zi a atacului antisovietic. La rîndul său, generalul Alfred Jodl, spînzurat ca criminal de război, mai apuca, imediat după capitulare, să-și emită teoriile despre tactica de viitor a militarismului german, teorii con-

semnate într-o carte tipărită nu demult în R.F.G. „Cu forțe proprii nu ne putem ajuta” — declara Alfred Jodl. „Avem nevoie de ajutoarele altora”. Sau: „Care sînt perspectivele de viitor? Posibilitatea de a ne orienta, bazîndu-ne pe contradicțiile dintre Răsărit și Apus”.

După 1918, militarismul german știuse să profite de anticomunismul cercurilor celor mai reacționare din S.U.A., Marea Britanie și Franța, spre a obține ajutor pentru refacere. Și în zilele celei de-a doua înfringeri din secolul al 20-lea, militaristii germani își manifestau încrederea în valabilitatea vechilor procedee.

Dönitz, Jodl și compania știau desigur „cîte ceva”, atunci cînd vorbeau de „ajutorul altora” sau cînd proclamau fără echivoc necesitatea de „a merge cu puterile occidentale”.

Într-adevăr, toată evoluția postbelică a Germaniei occidentale demonstrează încălcarea punct cu punct — sub oblăduirea sau direct sub acțiunea cercurilor agresive occidentale — a acordurilor de la Yalta și Potsdam. Refacerea militarismului german sub noua variantă s-a desfășurat de fapt — în forme multiple — încă din primii ani de după război. În zonele occidentale de ocupație nu numai că nu s-a operat decartelizarea prevăzută în acorduri, dar monopolurile americane, britanice, franceze au finanțat direct restabilirea trusturilor germane. Începînd din 1948, „General Motors” făcea investiții mari în industria de automobile vest-germană. „General Electric” și „Morgan” investeau la rîndul lor în industria electrică. Tot cu capital american se refăceau mari monopoluri germane din industria siderurgică, extractivă, a construcțiilor mecanice și în general toate monopolurile legate de producția militară.

Paralel, o serie de măsuri politice și economice veneau să spri-

jine același proces al refacerii militarismului în Germania occidentală. „Bizonia”, creată în 1946 prin fuziunea zonelor de ocupație americană și britanică (și completată în 1948 sub denumirea de „Trizonia” — prin adăugarea zonei franceze), permitea militaristilor vest-germani să obțină aprobarea pentru o așa-zisă „poliție economică”, sporită an de an în efective și dotată cu armament ușor și greu. În 1953, ea avea deja peste 170.000 de oameni, în majoritate foști membri în batalioanele SS și SA.

Treptat, Germania occidentală a fost admisă în tot felul de organisme economice și economico-politice create din inițiativa cercurilor monopoliste de pe cele două maluri ale Atlanticului („Organizația economică de cooperare europeană”, „Uniunea Europei occidentale”, „Comunitatea europeană a cărbunelui și oțelului”, Comunitatea atomică — „Euratom” etc.). Toate acestea au permis cercurilor militariste vest-germane să repună pe picioare o economie care să lucreze din plin și pentru industria militară. Marii conducători de monopoluri, ca Flick, Stinnes, Lindemann, Zangen, Pferdmenges, Abs, deși fuseseră — cei mai mulți — înscrisi pe listele criminalilor de război, reușesc să-și reia influența în economie. Unii, ca Robert Pferdmenges sau Abs, devin chiar consilieri ai cancelarului de la Bonn. Iar monopolistii vest-germani, *ajutorafii* de după război, reușesc treptat să-și domine partenerii din celelalte țări occidentale, creînd serioase greutăți economiei acestora și ajungînd chiar în situația de a primi cereri de împrumuturi și sprijin economic din partea susținătorilor lor.

Acțiunea „psihologică” și obiectivele ei

Paralel cu refacerea potențialului economic, militarismul vest-german nu a neglijat, de la începu-

tul epocii postbelice, nici reafacerea potențialului „spiritual”.

În rândurile poporului german, sătul de experiențe războinice și silit să suporte grelele consecințe ale aventurilor militariste, s-a dezvoltat curentul spre o politică sinceră de pace, spre o orientare democratică efectivă. Ar fi fost firesc — și bineînțeles în spiritul acordurilor de la Yalta și Potsdam — ca și pe teritoriul Germaniei occidentale acest curent să fie sprijinit, promovat. Or, lucrurile nu s-au petrecut astfel. Mai întâi, prin tot felul de subterfugii, apoi fățiș, mișcarea antimilitaristă, democratică, mișcarea pentru o politică sinceră de pace a fost reprimată fără scrupule. Firește, prima grijă a militariștilor a fost să uneltească pentru a obține lovirea Partidului Comunist. După ce ani în șir a trebuit să suporte tot felul de șicane și provocări, Partidul Comunist e declarat, în august 1956, „anticonstituțional” și scos în afara legii printr-o hotărâre a curții judecătorești din Karlsruhe, al cărei președinte, Wintrich, era cunoscut ca vechi magistrat nazist. Și — cum se întâmplă întotdeauna în astfel de cazuri — începută cu comuniștii, prigoana a fost extinsă asupra oricăror cercuri favorabile unei politici antimilitariste. Până la sfârșitul

Dacă militarismul german are — ca și în trecut — sprijinul acelorași cercuri orbite de anticomunism, el nu mai află sprijin din partea cercurilor din ce în ce mai largi ale opiniei publice vest-germane, care știe să vadă cu ochi lucizi realitățile zilelor noastre. Fotografia infățișează o demonstrație la Essen. Pe pancarta purtată de manifestanți scrie: „În locul riscului unui război din cauza Berlinului, să se încheie Tratatul de pace!”

lui 1958, peste 200 de organizații erau interzise pe teritoriul R.F.G. Iată numai câteva: comitetele partizanilor păcii, „Uniunea democratică a femeilor germane”, „Acțiunea socialistă”, „Tineretul liber”, „Acțiunea pentru pace și unitate”, „Uniunea celor persecutați de nazism”, „Comitetul pentru apărarea drepturilor democratice”, „Comitetul pentru apărarea patrioților germani” etc.

Din 1957 au fost efectuate mai mult de 25.000 de anchete împotriva democraților și antifasciștilor. Potrivit revistei „Der Spiegel”, numai tribunalul constituțional din Karlsruhe a judecat în ultimii zece ani 14.000 de procese intentate democraților, antifasciștilor, adversarilor înarmării etc. La această cifră se cuvine adăugată aceea a proceselor similare judecate de alte 18 instanțe. Și numai anul trecut militanții pentru interesele vitale ale poporului german au primit condamnări însumând peste 200 de ani de închisoare. În 1960, printre cei condamnați de tribunalul din Düsseldorf pentru „vina” de a fi făcut parte din „Comitetul pentru apărarea păcii”, se afla și fostul student în teologie Walter Diehl, ca și pastorul evanghelic Johannes Oberhof.

În februarie 1961, ministrul de Interne al landului Renania de Nord-Westfalia recunoștea că pentru un singur inculpat se procedează uneori la sute de anchete adiționale împotriva altor persoane. Astfel, la Gelsenkirchen, arestarea unui singur cetățean sub inculparea de a fi fost „membru al Partidului Comunist”, a dus la 120 de proceduri adiționale de anchetă sub stare de arest. În legătură cu astfel de cazuri, ziarul „Hamburger Abendblatt” din 11 iunie 1961 scria: „După toate aparențele, se procedează cu prea multă ușurință și prea repede la arestări în Republica Federală”.

Dar justiția federală are și cazuri în care se dovedește cu mult mai puțin grăbită și incomparabil mai puțin severă. În acest sens publicația hamburgheză „Die Andere Zeitung” scria în numărul său din 25 ianuarie, anul acesta, că circa 12.000 persoane au fost acuzate, începând din 1945, de crime naziste. Și ziarul continuă: „E suficient. Dar cine vrea să cerceteze mai departe realitățile află următoarele: 4.011 achitați; 2.549 procese clasate; 114 pedepse în bani; 5.178 pedepse cu închisoarea; 68 sentințe de închisoare pe viață și 12 pedepse cu moartea. Apreciind după această statistică, crimele naziștilor nu au fost chiar atât de odioase. 0,5 la sută din numărul criminalilor naziști au primit închisoare pe viață (firește că au fost grațiați foarte curînd). Nici măcar o zecime din unu la sută nu au fost executați; 50% din criminalii naziști au fost achitați sau procesele lor au fost clasate. Restul au primit variate pedepse cu închisoarea. Ele se prezintă ca în cazul fostului Oberführer Erich Ehrlinger, care a participat la uciderea a 1.045 de oameni, primind 12 ani de închisoare. Adică 41 de zile închisoare pentru fiecare crimă. În alte cazuri, acuzatul a primit pentru fiecare crimă o pedeapsă de zece minute de închisoare”.

Calculul și remarcile publicației vest-germane sînt concludente. Și pentru cine cunoaște faptul

că în R.F.G. aparatul justiției a rămas înțesat cu magistrați naziști, constatările lui „Die Andere Zeitung” nu apar ca inexplicabile. De altfel, în general, foștii naziști au fost treptat reintegrați în funcții. Și reprimînd prin toate mijloacele pe democrați și antifasciști, cercurile militariste desfășoară larg campania de stimulare a spiritului războinic aventurist. O fac prin presă, cinema, radio, carte, învățămînt. Dacă, din 1956, peste 30% din institutorii și profesorii recunoscători ca naziști au fost rechemăți la catedră, nu-i mai puțin adevărat că din manuale au fost cu grijă epurate chiar și timidele aluzii la ororile hitlerismului — aluzii figurînd în edițiile din 1945-1947.

Acțiunea „psihologică” a militarismului are câteva obiective precise, subordonate — toate — ideii de bază: *revanșa*. În primul rînd, militaristii își propun — în sfidarea istoriei — să acrediteze ideea „invincibilității” ofițerilor lui Hitler. „Dacă războiul a fost pierdut — clamează ei — e pentru că Hitler nu a ascultat sfaturile militarilor de carieră”. (Feldmareșalul von Mannstein îl caracterizează pe Hitler, în lucrarea „Victorii pierdute”, drept un „diletant care nu știa nimic din meseria armelor”; iar manualul de istorie pus la dispoziția elevilor îl declară pe același Hitler „surd la sfaturile ofițerilor”). Toate acestea se fac firește în încercarea de a „reabilita” ofițeria care a încasat cea mai teribilă bătaie cunoscută în istorie, dar care e repusă în fruntea unei noi armate. Paralel cu această temă, se elogiază pe toate căile „virtuțile vieții militare”, stimulîndu-se atragerea tineretului spre „meseria armelor”. Știind încă de la bunicul Bismarck că „democratul îi vine de hac numai soldatului”, militaristii vest-germani fac totul pentru a întreține spiritul cazon, mai ales printre tinerii care știu mai puțin despre ce înseamnă adevărata față a militarismului și cum se termină marile lui „vitejii”. Peste 400 de publicații școlare primesc subvenții cu condiția să publice anunțuri de angajare în Bundeswehr. „Almanahul soldatului” e distribuit tineretului aproape gratuit. Tirajul lui este de 20 de milioane de exemplare anual. Fiecare pagină nu e altceva decît o glorificare a tradițiilor militariste, o mistificare a faptelor istorice, o subliniere a rolului revanșard al armatei vest-germane. Bineînțeles, nu numai tineretul este supus unei presiuni propagandistice constante.

Asociațiile „persoanelor strămutate” sînt larg folosite pentru manevrele militarist-revanșarde. Alături de ele, sînt folosite și asociațiile foștilor combatanți. De remarcat că acestea fuseseră strict interzise prin acordurile de la Potsdam. Și, totuși, numai între 1950 și 1960, numărul lor a crescut de la 160 la 1.200. Majoritatea au fuzionat în „Ring der Deutschen Soldatenverbände”, grupînd 300.000 de aderenți, inclusiv peste o sută de generali, și avînd printre figurile centrale pe fostul general SS Hausser. Bineînțeles că astfel de asociații sînt baza și rezerva Bundeswehrului. Pivotal propagandei militariste rămîne anticomunismul, ura im-

potriva U.R.S.S., asmuțirea directă contra R.D.G., a cărei anexiune e proferată fără echivocuri. Se manifestă tendințe expansioniste împotriva Poloniei, Cehoslovaciei și Austriei. Nu sînt uitate nici Alsacia și Lorena, după cum o clipă nu este omisă, atunci cînd se glorifică „vitejia” armatei hitleriste, evocarea luptelor contra „inamicului francez, belgian, britanic”.

„Drang”-urile și soluția realității

O zi mare pentru militaristii germani — zi visată de Dönitz și Jodl — a fost aceea a refacerii oficiale a armatei. A fost ziua de 23 noiembrie 1954, cînd acordurile de la Paris, semnate de S.U.A., Marea Britanie, Franța și regimul de la Bonn, consacrau reînarmarea R.F.G., legalizau mașina militară vest-germană, dădeau cadrul juridic pentru dezvoltarea fățișă a ex-Wehrmachtului sub denumirea sa nouă de „Bundeswehr”. La 12 noiembrie 1955, armata vest-germană vedea oficial lumina zilei. Primii soldați, ofițeri și generali — printre care Adolf Heusinger și Hans Speidel — primeau brevetele din partea ministrului de Război Theodor Blank și depuneau jurămîntul. În „Almanahul soldatului” pe 1955, militaristii jubilau. Generalul Hodler scria: „*Întreaga putere trebuie să se aple în mîinile marilor comandanți*”. „Almanahul” vorbea despre „fericirea” poporului german. Această „fericire” nu era însă chiar atît de mare pe cît se străduia propaganda militaristă s-o infățișeze. Într-adevăr, în noiembrie 1954 institutul de anchete din Bielefeld efectuase un sondaj în rândurile maselor, cu următoarea întrebare: „*Sin-teți gata să deveniți din nou soldat sau să vă vedeți fie fiul, fie soful, sub arme?*” Răspunsurile fuseseră negative în proporție de 85%. Mai trebuie amintite protestele numeroase împotriva armatei și mai ales a promotorilor ei. Dar poliția și justiția vegheau... Și Bundeswehrul creștea în efective, în dotare, în influență asupra vieții politice interne. Nu trebuie desigur uitat un fapt. În epoca postbelică, principalul jandarm al reacțiunii — imperialismul american — crease un pericolos organism agresiv: Blocul Atlanticului de Nord. Acordurile de la Paris prevedeau — o dată cu legalizarea mașinii de război vest-germane — și primirea Bonnului în acest bloc. Desigur, la început, de teama reacției opiniei publice din țările respective, semnatarii americani, britanici și francezi ai acordului au prevăzut și o serie de restricții, care trebuiau să creeze iluzia că reînarmarea Germaniei occidentale va fi limitată și controlată. Trebuia creată iluzia că, în nici un caz, nu se va da Bundeswehrului arma atomică, bacteriologică și chimică. Dar e evident că toți semnatarii știau bine, încă din 1954, că aceste prevederi sînt doar pe hîrtie. Pentru a face popoarele să „înghită hapul”, politicienii occidentali se felicitau cu ipocrizie: „În sfîrșit, am găsit soluția pentru preîntîmpinarea unei noi agresivități germane. Bundeswehrul va fi sub controlul Tratatului Nord-Atlantic”. Că militaristii germani nu înțelegeau cituși de puțin să fie „la remorcă” și

Un fotomontaj din presa germană. Strauss, belcolul ministrului de la Bonn al Războiului, a uitat cum s-a sfârșit cea de-a doua aventură militaristă. Și vrea să-l încalțe pe vest-germani cu cizma prusacă pentru o a treia...

nici să accepte cenzuri și limitări, o demonstrează și faptele, și vorbele. De la bun început, ei au folosit tactica infiltrării propriilor lor reprezentanți în comandamentul agresivei grupări atlantice. Heusinger și Speidel sînt doar exemplele cele mai des citate, dar nu și singurele. Exponenții de frunte ai militarismului german au arătat fără înconjur că înțeleg să ocupe în sistemul agresiv un rol fruntaș. Ministrul de Război Strauss declara în 1958 că sarcina Bundeswehrului „este de a dezvolta ideile călăuzitoare pentru mașina de apărare (citește „de atac” — n.r.) a întregii comunități militare occidentale”. Și dacă cineva din țările blocului atlantic și-a făcut vreodată iluzii cu privire la renunțarea de către militaristii germani la ideea lor de a domina lumea întreagă, aceste cuvinte ale aceluiași Strauss ar fi trebuit să-l rechele la realitate: „Cînd Bundeswehrul va fi zdravăn pe picioare, atunci o să vorbim noi limba noastră cu... apostolii destinderii și o să le arătăm cine sînt adevărații stăpîni ai Tratatului Nord-Atlantic”.

De altfel, un observator a cercetat în amănunțime ce a rămas — azi, în 1962 — din fariseicele prevederi restrictive ale acordurilor de la Paris. În materie de control, niciodată nu s-a întreprins nici măcar un simulacru. Limitările prevăzute pentru flota maritimă militară au fost oficial încălcate prin permisiuni suplimentare acordate în 1959 și 1960. Limitarea la rachete a fost oficial anulată în octombrie 1959. Totodată, cum nu se prevăzuse interdicția de a achiziționa rachete străine, armata R.F.G. a fost dotată cu diferite tipuri americane, inclusiv tipul „Pershing”

cu mare rază de acțiune. În materie de arme atomice, cancelarul Adenauer lua cuvîntul în 1956, declarînd: „Am renunțat la arma atomică, bacteriologică și chimică pentru a oferi un exemplu; pentru a fi primii care au făcut așa ceva”. Doi ani mai tîrziu, în Bundestag se discuta ca despre un lucru de la sine înțeles despre înarmarea atomică a Bundeswehrului, iar Comandamentul Tratatului Nord-Atlantic includea armata R.F.G. în planul său de înzestrare cu arma atomică. Doctorul Adenauer uitase de mult declarația „nobilă” din 1956. Vorbea acum de arma atomică tactică. Pentru scurt timp. Căci, mai apoi, oficialități de la Bonn au început să vorbească și de cea „strategică”. Iar după aceea de folosirea fără control a teribilei arme, ba chiar și de „dreptul” R.F.G. de a fabrica ea însăși arme atomice. Și nu numai atît. Săptămînalul francez „La Tribune des Nations” dă detalii și cu privire la cercetările vest-germane în domeniul rachetelor, demonstrînd activitatea febrilă depusă de trusturi ca „Daimler-Benz” din Stuttgart, „Bayerische Motorenwerke” din München, „Dornier” din Friedrichshafen, „Heinkel” din Stuttgart și „Messerschmitt” din München. Cercetătorii sînt — cei mai mulți — din vechea echipă care a creat faimoasele „V2”, cu care Hitler a bombardat Marea Britanie...

Și în toate aceste activități febrile, menite să facă din R.F.G. o posesoare a teribilei arme nucleare pe care în prezent nu o

are, în toate planurile de revanșă, de atac, militarismul vest-german află sprijin la aceleași cercuri occidentale, care, orbite de anti-comunism, osificate de obsesia de a nu privi realitățile în față, interesate în cursa înarmărilor — au mai acordat și altădată ajutor militarismului german, cu consecințe nefaste chiar și pentru propriile lor popoare.

Desigur, între cei doi „prieteni” — revanșarzii vest-germani și imperialiștii americani — nu toate merg ca pe roate. Cercurile militariste vest-germane s-au declarat nemulțumite cu ceea ce au obținut la sesiunea de la Atena a N.A.T.O. Ele voiau mai mult în materie de înarmare nucleară și nu și-au ascuns nici decepția, nici supărarea contra aliatului de peste ocean care trebuia să calculeze și în lumina poziției unor guverne mai reticente din cadrul blocului atlantic. Divergențele americano-vest-germane, reliefate la sesiunea de la Atena, veneau să încordeze și mai mult relațiile dintre cei doi parteneri, relații caracterizate în ultima vreme prin supărarea vădită a Bonnului împotriva Washingtonului, care continuă convorbirile sovieto-americane în problema Germaniei. Criza intervenită între cele două guverne a fost oglindită de furtuni ca aceea care a dus la considerarea drept „persona non grata” a ambasadorului vest-german la Washington, Grewe, ca și la acide declarații de o parte și de alta. Îngrijorați de orice perspectivă de a se realiza o destindere, militaristii vest-germani nu pregetă să-și facă publice enervările și să desfășoare sub toate formele presiunile lor asupra aliaților atlantici, în primul rînd asupra celui american, pentru a împiedica fie și cea mai palidă orientare spre soluții realiste. Dar azi există un fapt nou, esențial. Schimbarea raportului de forțe și tehnica modernă au făcut ca businessul cu războiul să nu mai fie de loc sigur. Arma modernă lovește nu numai în victimele tradiționale — masele largi — dar chiar și în uneltorii care — în trecut — știau și puteau să stea la adăpost sigur. Acest „element” face ca azi militarismul să fie nu numai odios, ca întotdeauna, dar și sinucigaș. E o realitate inexorabilă. Și, în lumina ei, se explică mai bine faptul că și în R.F.G. apar voci care se revendică altor tradiții decît celor ale agresivității. Nu e o întîmplare faptul că a reapărut numele generalului von Seeckt. Acest militar comanda forțele germane în 1920. Or, încă de atunci, el avertiza: „Dacă Germania va începe războiul împotriva Rusiei, războiul ei va fi fără speranțe”. Iar cînd, în 1925, Marea Britanie, Franța, Germania și Italia semnau pactul antisovietic de la Locarno — precursor al N.A.T.O.-ului — același general von Seeckt scria: „Împotriva cotiturilor istorico-mondiale nu va fi de ajutor nici un Locarno”.

Von Seeckt a fost atunci înălțurat de la conducerea armatei. Dar principiul că nu strică să se privească lucrurile în față și să se tragă, curajos, concluzii logice n-a dispărut cu desăvîrșire. Așa se explică, de pildă, ceea ce presa occidentală a numit „cazul Kroll”. Nu s-a confirmat dacă declarațiile atribuite fostului ambasador al R.F.G. la

Moscova, Hans Kroll, au fost sau nu făcute vreodată. Dar este semnificativ că ceea ce i s-a atribuit (și i-a atras fulgerele cercurilor militariste) a avut ecou. În fond, Kroll e acuzat că a făcut afirmații pe care se știe precis că le-au făcut și alți oameni în R.F.G. Pastorul Niemöller, președintele bisericii evanghelice din landul Hessa, de pildă, care a condamnat „superstiția că divergențele dintre Est și Vest sînt de neîmpăcat”. Sau doctorul Thomas Dehler, lider al partidului liber-democrat și vicepreședinte al Bundestagului, care a declarat în esență că trebuie schimbată orientarea belicoasă a politicii R.F.G.; că trebuie lichidat „anticomunismul primitiv”, paralizant și lipsit de perspective, și că trebuie duse tratative cu U.R.S.S. Sau — în sfîrșit — cele opt personalități protestante ale vieții publice vest-germane, care au semnat un memorandum cerînd „o politică externă activă, adică normalizarea relațiilor politice cu vecinii răsăriteni ai Germaniei”, „recunoașterea frontierei Oder-Neisse” și „renunțarea la înarmarea atomică a Bundeswehrului, ca fiind iluzorie din punct de vedere militar și periculoasă din punct de vedere politic”.

Desigur, afirmarea în R.F.G. a unor astfel de opinii nu e lipsită cel puțin de riscul campaniilor defăimătoare. Diplomatul Kroll știe multe în acest sens. Dar nu e mai puțin adevărat că pentru militaristii vest-germani au apărut și apar momente de strîmtoare chiar la ei acasă. „Frankfurter Allgemeine” o spunea cu regret: „Faptul că tot mai mulți încep să gîndească și încă așa cum au făcut-o cei opt intelectuali protestanți, dr. Kroll sau dr. Dehler, nu e de loc comod...”

Nu e comod, pentru adepții rigidității, progresul ideii de politică bazată pe suplețe; nu e comod, pentru fabricanții de iluzii, succesul adevărului; nu e comodă, pentru cei deprinși să opereze pe bază de prejudecăți și resentimente, penetrația logicii și bunului simț. Nu e comod, dar e... real. Și realitatea demonstrează că nu poate dăinui la infinit „tirada” războinică, antisovietică pe care o condamna și doctorul Dehler, înțelegînd că, după decenii de experiențe crude, e timpul să se abandoneze anacronica flașnetă a „Drang”-urilor, care s-au desfășurat întotdeauna pe direcția „dus și întors”.

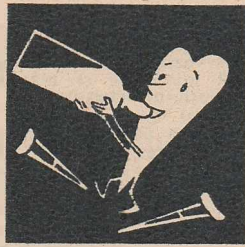
Și toate acestea pun o dată mai mult în lumină justetea și forța de atracție a politicii țărilor socialiste, care, animate de năzuința de a apăra pacea lumii în respectul intereselor tuturor popoarelor, inclusiv ale celui german, militează pentru rezolvarea pașnică a problemei germane, pentru înlăturarea rămășițelor celui de-al doilea război mondial. Aceasta înseamnă încheierea tratatului de pace cu Germania, normalizarea pe baza lui a situației Berlinului occidental, care poate deveni un oraș liber, demilitarizat, încetînd de a mai fi o bază de așțare, diversiuni și spionaj pentru aventurierii războinici.

Aceasta e soluția pe care o impune însăși viața; viața ai cărei dușmani înveterați sînt militaristii germani, dar care i-a învins pe aceștia întotdeauna atunci cînd au încercat s-o sugruma.

L. SĂRĂTEANU

E BINE SA STIM

gît și înapoi, pe fața vinzătorului a apărut un zîmbet satisfăcut: înțelesese. În secunda următoare el puse pe teighea... un stilet pentru harakiri.

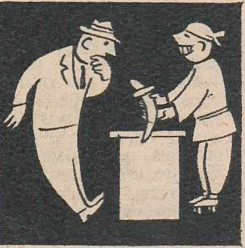
LAPTE PENTRU CARDIACI

În Marea Britanie s-a pus în vânzare un nou produs alimentar, fabricat din lapte natural degresat și apoi îngrășat din nou prin adăugarea de grăsimi vegetale. Scopul acestei operații este îndepărtarea grăsimilor animale care conțin colesterol, substanță cu acțiune dăunătoare asupra sistemului cardiovascular.

UN PAZNIC ORIGINAL

Deoarece în Suedia furtul automobilelor este în ultimul timp „la mare modă”, poliția i-a înzestrat pe posesorii de mașini cu o originală instalație. Cînd vehiculul staționează, undeva lângă el se fixează, invizibil pentru neînțiați, un pulverizator automat. Atunci cînd se încearcă punerea în mișcare a mașinii, pulverizatorul o împingea cu o vopsea de un galben strident. Polițiștii, avizați, o presc toate automobilele „marcate”. Pentru timpul nopții însă, va trebui probabil să se folosească vopsele fluorescente.

S-AU ÎNTELES BUȘTEAN...

Aflîndu-se în Japonia, actorul vest-german Jurgen Roland a intrat într-un magazin ca să-și cumpere un fermoar pentru o scurtă. Deoarece nu cunoștea limba, el a încercat să se exprime prin gesturi. După ce a făcut cu mina câteva mișcări ce porneau din dreptul pîntecelui spre

DIAMANTE ARTIFICIALE

În Uniunea Sovietică funcționează în prezent prima instalație experimentală din lume pentru producerea diamantelor artificiale. Ele se fabrică din grafit supus la temperaturi de câteva mii de grade și la presiuni de zeci de mii de atmosfere. Tehnologia a fost stabilită de fizicianul sovietic O. Leipunski. Diamantele artificiale s-au dovedit în multe privințe superioare celor naturale și pot fi folosite chiar pentru... tăierea acestora din urmă.

De vorbă cu medicul

MUNCA INIMII

Procesul complicat al vieții se realizează în primul rînd grație substanțelor nutritive pe care organismul le capătă din alimentație. Aceste substanțe, după ce au fost supuse unor prelucrări chimice în tubul digestiv, sînt absorbite în sînge. De aci ele sînt transportate în toate celulele corpului: motorul acestei activități se compune din inimă, vase sanguine și sîngele conținut în ele.

Inima este un organ care la adultul normal se contractă în mod ritmic de 70-80 de ori pe minut. Prin aceste contracții presiunea sîngelui crește și de fiecare dată de la inimă pleacă cam 70 ml de sînge spre periferia corpului și spre plămîni. La o sumară calculație rezultă că, într-o oră, inima normală se contractă de vreo 4.200 de ori, pompînd o cantitate de aproximativ 300 l sînge, ceea ce reprezintă circa 7.000 l în 24 de ore. Dacă ne gîndim că inima are 100.000 de contracții pe zi, ceea ce reprezintă 36.000.000 de contracții într-un an, cu un transport de 2.500.000 l sînge, ne putem da seama de munca enormă pe care acest organ o desfășoară. Cum e posibilă o asemenea activitate, fără ca inima să-și epuizeze forțele? Aceasta se realizează grație repausului de care inima dispune după fiecare contracție. Alternanța aceasta dintre activitate și repaus dă posibilitate inimii să-și îndeplinească activitatea ritmică neîntreruptă pe toată durata vieții omului. Sîngele, care reprezintă la om 1/13 din greutatea corpului, este împins de către inimă în vasele mari — aortă și arterele pulmonare. De acolo, prin vase din ce în ce mai mici și prin capilare, în toate organele și țesuturile. Lungimea acestor capilare puse cap la cap atinge 100.000 km. Din capilare, prin formarea de vene din ce în ce mai mari, sîngele se întoarce la inimă. Viteza sîngelui atinge cam 1/2 m pe secundă în arterele mai mari și scade treptat cu cît vasele sînt mai mici, atîngînd în capilare 0,5 pînă la 1 mm pe secundă. Datorită acestei scurgeri încete a sîngelui în capilare, substanțele nutritive și oxigenul din sînge pot trece în țesuturi, iar substanțele nefolositoare și bioxidul de carbon pot trece în sînge spre a fi eliminate din corp.

Această activitate a inimii și a vaselor suferă modificări în condițiile muncii fizice intense: inima face atunci contracții mai ample și de la ea va porni spre țesuturi o cantitate mai mare de sînge, pînă la 5 litri la 30-40 l pe minut. Supraîncălzirea inimii este însă dăunătoare, pînă la urmă ea se dilată și se mărește. Dăunătoare este însă și lenivirea bătailor inimii prin lipsă de solicitare a acesteia. În cazul acesta mușchii inimii se dezvoltă slab, nu se antrenează și nu va răspunde bine atunci cînd

inima va fi solicitată de vreun efort necesar. Urcatul unui etaj corespunde cu efortul pe care inima îl face cînd parcurgem o distanță de 1 km pe drum drept, iar în 24 de ore munca inimii corespunde lucrului necesar pentru a ridica 15 oameni pe acoperișul unei case cu 5 etaje (15.000 kgm). Pentru a face față acestei munci, inima trebuie antrenată. Aceasta se realizează prin mișcare, prin evitarea vieții sedentare, prin gimnastică și sporturi practicate rațional.

Forța de contracție a inimii antrenate se poate mări de mai multe ori în cazul unei solicitări mai intense. Inima neantrenată însă nu va răspunde multumitor condițiilor variate de viață.

Dr. Silviu GHEREA

Dezlegarea jocului „Malt zgomoț pentru... pușin”, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Săritură — Muc. 2) Unitate — Fișă. 3) Tîpăt — Apetit. 4) I — Arac — Ulițe. 5) Ms — I — Radical. 6) Ied — Pagină — U. 7) Maricica — Vs. 8) Litera — Arie. 9) Ifose — P — Esop. 10) Cort — Aui — Tar. 11) Eni — Atingere. 12) Udeală — Ostaș.

Povestea vorbeii

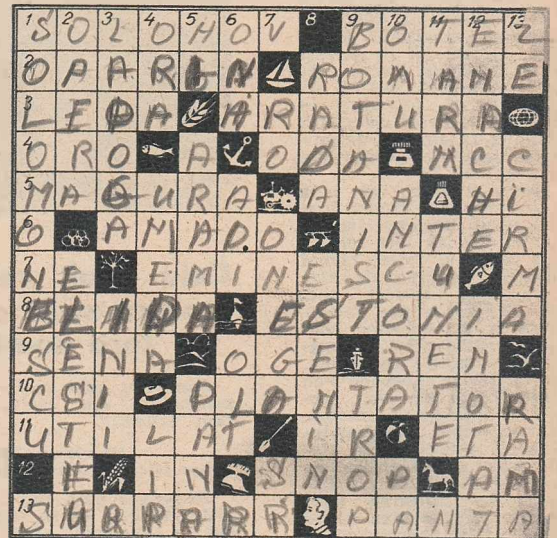
„SILUETĂ”

În „Dicționarul limbii române moderne” citim că silueta înseamnă printre altele: desen reprezentînd contururile unei ființe sau ale unui lucru pe un fond de altă culoare. E greu de imaginat că între un asfel de desen și... un ministru de finanțe francez din secolul al XVIII-lea ar putea fi o legătură. Istoria vocabularului ne obligă totuși să explicăm cuvîntul nostru, silueta — împrumutat din limba franceză (silhouette) — cu ajutorul numelui unui personaj, faimos la vremea lui, din istoria Franței.

Etienne de Silhouette (1709-1767) ajunge în 1759 „controlor general al finanțelor” și ia o serie de măsuri drastice pentru suprimarea unor abuzuri și pentru reducerea cheltuielilor curții regale, ceea ce îi atrage simpatia celor săraci. Încercînd să obțină de la marii proprietari de pămînturi o serie de impozite, privilegiile regimului feudal i se ridică împotriva. El îi ridiculizează, dînd numele lui mai multor artiștii de îmbrăcăminte făcute cu zgîrcenie, din prea pușin material. Orice lucru sărăcăcios, meschin, era botezat „à la Silhouette”, cu alte cuvinte, așa cum îi plăcea d-lui Silhouette. O pictură, un desen care se limitea la cîteva linii, la un contur, adică făcut parcă cu economie, era, după părerea „lunii bune”, ceva pe gustul severului controlor general al finanțelor Franței. Acestea erau desenele „à la Silhouette”, numite mai pe scurt des silhouettes — siluete.

Sorin STATI

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

PĂMÎNT ȘI APĂ

ORIZONTAL — PĂMÎNT: 1) Mare scriitor sovietic, autorul romanului „Pămînt destelenit” — Poet român contemporan, autorul poeziei „Pămîntul către om”. 2) Originea vieții pe pămînt — este una din scrierile sale — „Oculul pămîntului în 80 de zile” de Jules Verne și „Lumină deasupra pămîntului” de S. Babaevski. 3) După legendă, fiica ei, Elena, a fost pricina războiului dintre Troia și cetățile grecești — Pămînt arat. 4) Munte în Corsica — „... pămîntului meu” de Mihai Dragomir — 1.200 la romani. 5) Deal mare — Nume feminin — Îndemn pentru cai. 6) Autorul romanului „Pămîntul fructelor de aur” — Între, sau între centru și extremă. 7) Pronume — Autorul versurilor: „La pămînt mai că ajunge al ei pîr de aur moale, / Care-l cade peste brațe, peste umerele goale” („Călin”). 8) Regiune din Grecia antică, patria juctorilor olimpice — Republică socialistă sovietică. 9) Departament în Franța — Sculptor francez — Cerebul nordului. 10) Literă chirilică — Unealtă folo-

sită la plantarea puștilor și a răsădurilor. 11) Înzestrat — Pomadă — Literă grecească. 12) Iese din pămînt — Mai multe spice la un loc — În pămînt! 13) Prăbușiri de pămînt — Terren înclinat. VERTICAL — APĂ: 1) Autorul cîntecului „Pîrîias cu apă rece”. 2) „Vasul fantomă” de Richard Wagner — Lac pentru creșterea peștilor. 3) Mare lac în U.R.S.S. — Apă amestecată cu gheață (pl.). 4) Ceas — Pătrunsă de apă — Onomatopoe. 5) În insula Chios! — Metal cu multe aplicații în electricitate, galvanoplastie etc. — La pălărie. 6) Riu în U.R.S.S. — Fata din... adînc! — Afluent al Dunării. 7) Literă grecească — Lac în U.R.S.S. — În Siret. 8) Fata din... port — Poet sovietic, autorul poemelor: „Tu, țara mea, de ploii neopolită” și „Popolul ploii s-a topit în sine”. 9) Specialist în studiul plantelor — Onomatopoeie cavalină. 10) Localitate în U.R.S.S. — Mesaj al marinarului, trimis fundului apei — Salutare... în apă! 11) Malul apei — Insoțec unor ori ploaia. 12) Nume masculin — Sport în apă. 13) Două din zece! — Dă direcție vaselor — Vîslă.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Cinerama... circorama...

Aș dori să aflu ce sînt cinerama și circorama — aceste două noi procedee ale cinematografului.

Ștefan CEAUȘESCU
Terna-Severin

Răspunde MARIUS TEODORESCU, regizor la studioul cinematografic „București”.

Continuete descoperiri și perfecționări în domeniul științei și tehnicii influențează, desigur, și arta cinematografică. Producția actuală de filme nu mai are un caracter unitar (un singur mod de realizare, pelicula de 35 mm și „ecranul normal”) ci, din contră, utilizează o multitudine de procedee și experimente. Comun tuturor este efortul de a se ajunge la o imagine cît mai apropiată de modul normal de cuprindere al privirii umane, adică la lărgirea unghiului de vedere, insuficient în cazul ecranului normal. Astfel, au apărut pe rînd filmele pe ecran lat (cinemascope) și procedeele cinerama, cinemiraclă, circorama ș.a.

Unele din aceste sisteme nu sînt de fapt cu totul noi; ele au mai fost experimentate și în trecut. Primul ecran panoramic uriaș (16 X 21 m) a fost folosit în 1900, la Expoziția mondială de la Paris, și cam tot în aceeași vreme francezul Sanson obține un brevet pentru un dispozitiv cu proiecție pe un ecran circular avînd 12 ecrane și 12 aparate de proiecție, fiecare acoperind cite un unghi de 30°.

Aceste căutări, și încă altele, au rămas atunci doar la stadiul de experimente izolate. Ele au fost reînnoite după cel de-al doilea război mondial, la început de către producătorii americani, sprijiniți de concurența televiziunii și de scăderea continuă a producției cinematografice nord-americane. Pentru fiecare procedeu s-au întreprins cele mai zgomotoase mijloace de reclamă.

Cinemascope (cel mai în-celălăuit procedeu și singurul care a fost aplicat cu succes și în filmul artistic) constă în folosirea unui obiectiv suplimentar ce se adaugă atît aparatului de luat vederi cît și celui de proiecție. Pelicula folosită e tot cea normală (35 mm).

Cinerama (sau kinopanorama, cum o denumesc sovieticii) reprezintă un ecran panoramic de un unghi care ajunge pînă la 146°. Atît la filmare cît și la proiecție se folosesc 3 aparate separate, cu 3 benzi care se derulează independent din 3 cabine deosebite. Un al patrulea aparat redă sunetul de pe o bandă magnetică cu 6 canale. Cinerama necesită săli vaste, construite special, o instalație tehnică mult mai complexă și personal numeros — deci și cheltuieli mai ridicate. De aceea, în afară de țările cu o puternică cinematografie (U.R.S.S. sau S.U.A.), procedeu cinerama nu s-a putut răspîndi. În 1960 cinematograful sovietic a realizat 7 filme în kinopanorama, iar studioul din Tallin a terminat în 1961 primul film artistic panoramic, „Cotitură zburdalnică”, prezentat în momentul de față cu succes și la Paris.

Filmul panoramic circular utilizează 22 de ecrane, al căror cîmp total e de 360°. Procedeu e deci și mai com-

plicat decît cinerama, iar aplicarea lui în filmul artistic n-a fost pînă în prezent întrevăzută. S-au realizat doar documentare și filme peisagistice. Din 1959 funcționează la Moscova o sală pentru prezentarea de filme panoramice circulare, iar studiourile sovietice au produs două filme experimentale în 1960.

Circorama extinde cîmpul vizual nu numai orizontal, ci și vertical. Publicul e înconjurat de o cupolă din material plastic (o emisferă transparentă), iar proiecția, realizată cu numeroase aparate, acoperă toată această calotă, spectatorul avînd senzația că se află în mijlocul acțiunii, că participă direct la ea.

La sfat cu studenții

La Casa de cultură a studenților din Timișoara a avut loc o consfătuire a revistei „Flacăra” cu cititorii săi din rîndul studenților. Cu acest prilej s-au făcut numeroase propuneri privind îmbunătățirea revistei. În fotografie: un aspect din sală în timpul consfătuirii.

Cele mai vechi monumente din țara noastră

Care sînt cele mai vechi monumente sau cetăți din țara noastră?

Nicolae LAZAROV
Coppa Mică — raionul Medgidia

Răspunde prof. univ. RADU VULPE, de la Institutul de arheologie al Academiei R. P. Romîne.

Cuvîntul „monument” poate avea două înțelesuri. Unul, extrem de larg, se confundă cu însăși noțiunea de „document”, raportîndu-se la orice fel de amintire concretă, oricît de modestă, despre activitatea omului în trecut. Celălalt, mai restrîns, se referă la o sculptură ori la o construcție specială comemorînd o anumită personalitate sau un eveniment important.

În ce privește primul sens, documentele materiale cele mai vechi ale vieții omenești de pe teritoriul Romîniei datează de peste o jumătate de milion de ani, de la începutul paleoliticului. Este vorba de niște unelte de cremene foarte primitive, găsite în ultimii ani într-un prundiș cuaternar din jurul Slatinei.

Relativ la al doilea sens, cităm, ca cel mai vechi monument comemorativ precîs din țara noastră, soclul de la Histria al statuii lui Theoxenos, preot al zeului Apolo (sec. V î.e.n.), iar ca monument comemorativ de ordin arhitectonic cel mai vechi poate fi considerat

faimosul Trofeu de la Adamclisi, ridicat de împăratul Traian în anul 109 al erei noastre. În amintirea uneia din victoriile sale împotriva dacilor.

Tot monumente comemorative, acoperind morminte anonime din vremuri străvechi, sînt și nenumăratele movile de pămînt care se înfîlesc în diferite locuri de pe întinsul țării, cu deosebire în Muntenia, Moldova și Dobrogea. Cele mai vechi dintre ele datează cam din anul 2000 î.e.n., către sfîrșitul neoliticului. Altele, mai tîrzii, aparțin tracilor, geto-dacilor, sciților și chiar grecilor și romanilor.

Cît despre cetăți, cele mai vechi, constînd în întărirea unor poziții naturale izolate ori dominante, datează din neolitic, încă de prin preajma anului 3000 î.e.n. Cea mai veche cetate de la noi întărită cu ziduri de piatră de construcție superioară este Histria — despre care a fost vorba mai sus — întemeiată de greci în secolul al VII-lea î.e.n.

Procesul de la Messina

În „Flacăra” nr. 13 ați publicat o fotografie înfățișînd un aspect de la procesul celor 4 călugări capucini din Italia, vinovați de asasinare și escrocherii. Vă rog să publicați mai mult despre faptele acestor călugări, cum s-a desfășurat procesul și care a fost sentința.

Ionită NICOLAE
salariat la I.P.G.G. — Secția seismică 36 — Topoloveni

Răspunde AL. GÎRNEA-ȚĂ, redactor la „Gazeta Literară”.

Cel mai bătrîn dintre inculpații în procesul de la Messina este călugărul Carmelo, trecut de 83 de ani, iar cel mai tînăr — Filippo Nicoletti — n-a implinit încă 21 de ani.

Crima pentru care acuzații se află în boxă a fost dovedită. Lucrurile au început astfel: în 1957 oamenii mai înstăriți din satul sicilian Mazzarino au început să primească scrisori anonime prin care erau somați să îmbrăneze capucinului cu barbă albă, numit padre Carmelo, mari sume de bani. Unul dintre primii somați a fost moșterul Angelo Cannada, căruia i s-au cerut zece milioane de lire. În ciuda sfatului... părintelui Carmelo, moșterul a refuzat să plătească suma. Au urmat alte amenințări. În cele din urmă Cannada a fost atacat de bandiți și rănit mortal. După Cannada au căzut victime alții. Călugărul trimitea scrisori de amenințare și în același timp sfătuiau victimele, ca duhovnici și prieteni ai lor, să dea curs acestor scrisori, adică să plătească. După uciderea lui Cannada mulți dintre

Călugării capucini pe banca acuzării.

cei somați au început să se supună șantajistilor, socotind că aceștia acționează în numele temutei Mafia.

Lucrurile au continuat să se desfășoare astfel, pînă într-o zi cînd, datorită unor reclamații, a avut loc o anchetă și în urma ei procesul de la Messina.

Cercul conducătoare catolice din Italia și mai ales Vaticanul au privit procesul cu multă îngrijorare și nervozitate, căci el amenință să micșoreze și mai mult prestigiul clerului, și așa destul de compromis. Din această pricină s-a încercat localizarea procesului. Martorii acuzării au fost rugați să tacă din gură. „Rugămintea” a mers pînă la amenințări cu moartea și intimidări, ca în cazul baronului Bartoli. Acesta însă, ca martor principal, a refuzat să tacă. Ca urmare, necunoscuții au năvălit pe moșia lui Bartoli, au tăiat butucii de vie, pomii fructiferi și au scos ochii vacilor.

Procesul n-a reușit să stabilească cine a fost căpetenia călugărilor-banditi. Acuzații și apărarea aruncă vina pe un oarecare Lo Bartolo, grădinarul alfabet al minăstirii... găsit mort într-o celulă a închisorii. La scurtă vreme după arestarea sa.

Nu s-a făcut încă lumină în procesul de la Messina. Verdictul nu s-a dat. Dar indiferent de sentința judecătorilor, opinia publică italiană și-a exprimat părerea. Ea e scribită și scandalizată atît de crimele călugărilor asasini, cît și de manevrele unor cercuri oficiale care încearcă să mușamalizeze afacerea. Corupția clericilor, crimele Mafiei sînt de mult cunoscute. E nevoie numai de măsuri drastice pentru stîrpirea nelegiuirilor. Aceasta o dorește opinia publică din Sicilia și din întreaga Italie.

Cititorii către cititori

George Ciobanu și Ionel Mărgineanu, studenți, Institutul pedagogic „A. Russo”, Bălți, str. Pușkin 38 (R.S.S. Moldovenească, U.R.S.S.), doresc să corespundă pe teme de literatură, muzică, artă. De asemenea, să facă schimb de ilustrate. Corespondența poate fi purtată în limbile rusă, romînă, franceză și germană.

Traian Gheorghiu, elev, Tulcea, str. Babadag 147, dorește să corespundă pe teme: „Să ne cunoaștem patria” și „Ce meserie ne place mai mult?”. Vor să corespundă pe teme diverse (literatură, muzică, cinema) și să facă schimb de ilustrate: Steluța Neacșu, elevă, Băilești, str. Becheșescu 5, reg. Oltenia; Dan Petru, Iași, Șoseaua Națională 174; Mihaela Petrescu, elevă, București, str. Cărăușilor 18, raionul 23 August; Teodor Șerbănescu, electrician, Hunedoara, str. 23 August 1; Ilarie Cornescu, student, București, bd. 1 Mai 49, raion Grivița Rosie; Mariela Stepeu, studentă, Timișoara, piața Horațiu 1; Costel Pătru și Vasile Coroiu, laminatori, Hunedoara, bd. Corvin 106, ap. 1; Minodora Dinca, Craiova, str. Mozart 2 A; Toma Crețiu, student, Timișoara, str. Horațiu 1; Lidia Barbu, elevă, Craiova, str. B.P. Hașdeu 10.

Doresc să facă schimb de ilustrate: Florina Paula Turbul, elevă, Giurgiu, str. Baciuului 43; Fevronia Anghel, studentă, București, bd. Schitu Măgureanu 2; Ion Lindert, șamotor, și Ion Lupșa, sudor, Hunedoara, str. Petőfi 23; Georgeta Pană, elevă, Pitești, str. Traian 47; Manuela Temelie, elevă, R. Sărat, str. Cantemir 44; Violeta Spiegelman, elevă, R. Sărat, str. Sihlelor 29.

De la fotoamatori

Biblioteca pentru copii deschisă la Palatul culturii din Brăila se bucură de apreciere din partea micilor cititori. (Ion Constantin)

După multe ore de așteptare, am reușit să-l fotografiez în păduricea de la Finținale (reg. Bacău) — loc cunoscut ca rezervă pentru cerbi carpatini și lopătari. (Prof. V. Bogdănet)

„Portalul” — o veche lucrare a sculptorului Constantin Brîncuși, aflată în parcul din Târgu Jiu. (George Stoica)

Pe scurt

Rîmy Dalu, Lupeni. Examenul de admitere la Facultatea de medicină din București va începe în jurul datei de 15 septembrie. Probele sînt: anatomia și fiziologia omului (scris și oral), chimia și fizica (oral), bazele darwinismului și zoologia (scris și oral). În legătură cu regiul burselor acordate studenților, adresați-vă secției de învățămînt de pe lângă Sfatul popular al raionului Petroșeni.

Dumitru Lebedi din Medgidia ne sesizează printr-o scrisoare că autobuzele care asigură legătura dintre comuna Baia (Hamangia) și diferite sate de pescari de pe tîrmul lacurilor Sinoe sau Razelm au un orar defectuos. Sînt necesare — scrie corespondentul nostru — mai multe curse pe zi și nu una singură, iar unele autobuze defecte aflate acum în cursă ar trebui reparate radical sau înlocuite cu mașini noi. Supunem această sesizare Direcției regionale I.R.T.A. din Constanța.

M. Olaru, Constanța. Cărți cuprinzînd descrierea științifică a peșterilor și viețuitoarelor care au trăit și trăiesc în ele s-au tipărit în ultimii ani în Editura Științifică și în Editura Meridiană. Una din ele este „Călătorie în lumea subpămînteană” de Margareta Dumitrescu și Traian Orghidan, iar alta, în care sînt descrise peșterile din țara noastră, constituie lucrarea unui colectiv de speologie din Cluj.

METODA

...GAFELOR PREMEDITATE

de Florica ŒELMARU

Săptămîna trecută, agenția D.P.A. transmitea că prof. Carstens, secretar de Stat la Ministerul de Externe vest-german, a remis ambasadorului S.U.A., Dowling, un memorandum cuprinzînd propunerile guvernului de la Bonn cu privire la administrarea căilor de acces spre Berlinul occidental. Sursele oficiale nu dăduseră amănunte despre conținutul acestor propuneri. După cum relatează însă agenția vest-germană, „se afirmă” la Bonn că guvernul R.F.G. își exprimă opoziția față de înființarea, în legătură cu căile de acces spre Berlinul de vest, a oricărui organ internațional cu participarea R.D.G., și propune ca răspunderea pentru traficul cu Berlinul de vest să fie atribuită (ca în 1948!) celor patru mari puteri. „Se afirmă” atât de insistent la Bonn toate acestea (ulterior, Departamentul de Stat avea să exprime părerea că sursa zvonurilor a fost însuși ministrul de Externe Schröder), încît presa vest-germană publică ample informații asupra celor conținute în memorandum înainte măcar ca ambasadorul american să fi avut timpul material de a-l transmite guvernului său. Așa a izbucnit între Washington și Bonn cel de-al doilea scandal în legătură cu divulgarea de către presa vest-germană a conținutului unei corespondențe „confidențiale” dintre guvernele S.U.A. și R.F.G. (Cel dintîi — nu s-a uitat — a fost prilejuit de revelarea, în coloanele aceiași prese vest-germane a poziției pe care Departamentul de Stat și-o pregătise în vederea convorbirilor sovieto-americane și care fusese comunicată cancelarului).

În ceea ce privește fondul problemei, este de remarcat că, în ultima vreme, așa-zisa problemă a căilor de acces spre Berlin este în capitalele occidentale obiect de discuții agitate și contradictorii. Ceea ce se explică perfect dacă ținem seamă că problema căilor de acces spre Berlin este o falsă problemă, o problemă creată artificial. Pentru că legăturile cu lumea exterioară ale unui Berlin-vest devin oraș liber, demilitarizat și pașnic, ar fi exact ceea ce dreptul internațional și practica internațională arată că trebuie să fie: adică s-ar desfășura nestingherite pe baza înțelegerii cu statul pe teritoriul căruia trec căile de acces, pe baza înțelegerii cu R.D. Germană.

Manevrele prin care autoritățile vest-germane încearcă să paralizeze tratativele — gafe premeditate, declarații intempestive, propuneri deliberat inacceptabile — sînt departe de a întruni adevărata opinie publică din Germania occidentală. Observatorilor constată că atât în rîndurile populației cit și în tot mai numeroase cercuri politice din R.F.G. se manifestă dorința unei politici externe mai realiste, mai constructive. Făcînd un tur de orizont al curentelor de opinie din Republica Federală, săptămînalul britanic „New Statesman” în ultimul său număr scria, sub semnătura lui Heinrich Fraenkel, că „în ciuda vorbirii cu totul nerealistă a declarațiilor oficiale... cînd discuții în mod individual cu politicieni, auzi multe declarații de bun simț”.

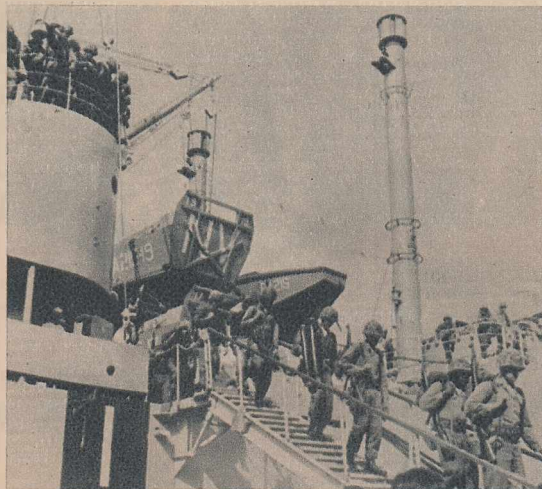
Și e suficient să-ți arunci ochii pe paginile ziarelor vest-germane ca să citești — de pildă în „Die Andere Zeitung” — că „recunoașterea existenței și drepturilor suverane ale R.D.G.” constituie „condiția minimă pentru realizarea unei reglementări asupra Berlinului occidental și căilor sale de acces”. Ziarul hamburghez consideră că „politica Bonnului — care, prin doctrina Hallstein despre inexistența R.D.G. și prin afirmațiile privind apartenența Berlinului occidental la R.F.G., este în contradicție cu realitatea... — este o politică falimentară”.

În fond, o parte însemnată din opinia publică vest-germană se găsește mai aproape de eforturile R.D.G. și ale celorlalte țări socialiste de a se pune capăt rămășițelor celui de-al doilea război mondial — decît de politica celor care vor să mențină aceste anacronisme primejdioase, care ar putea deveni izvorul unui al treilea.

fotocronica FLACARII

„Dreptate socială în Spania!”, „Libertate sindicală în Spania!”, „Vrem să-i ajutăm pe tovarășii noștri spanioli!”, „Nu, salariilor mici, vieții scumpe în Spania!”. Sub aceste lozinci s-a desfășurat la Frankfurt pe Main (R. F. Germană) o demonstrație de solidaritate cu muncitorii greviști din Spania, la care au luat parte peste 4.000 de muncitori de origine spaniolă aflați în Germania occidentală.

Pregătindu-se în vederea unei intervenții militare față de Laos, S.U.A. au trimis trupe în Tailanda pentru a fi concentrate la frontiera laotiană. În fotografie: trupe ale infanteriei marine americane debarcate la Klong Thoei.

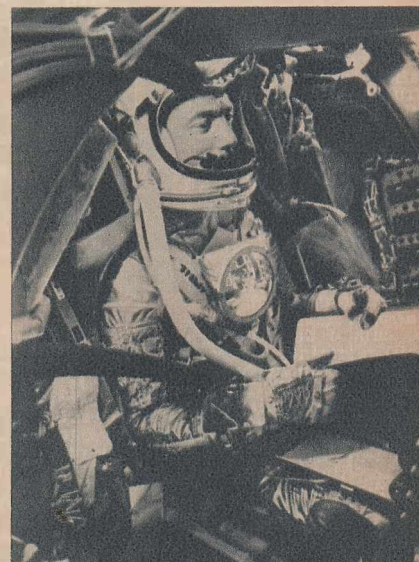
„Libertate pentru soții și copiii noștri!” — au cerut în fața Palatului de Justiție din Atena mame și soții ale democraților greci întemnițați.

Îngăduința manifestată de autoritățile franceze față de căpeteniile O.A.S. a încurajat bandele ultracolonialiste, care continuă șirul crimelor. În fotografie: aspect obișnuit în aceste zile pe străzile Algerului.

Aspect de la un recent miting care a avut loc în capitala Norvegiei — Oslo. Mille de muncitori, funcționari, țărani, soții din diferite colțuri ale țării, și-au exprimat protestul împotriva aderării Norvegiei la Piața comună.

Zborul orbital al cosmonautului american Malcolm Scott Carpenter (în fotografie) — căpitan-locotenent în flota maritimă militară a S.U.A. — a provocat emoții la Cape Canaveral după cea de-a treia rotație în jurul Pământului, cînd, la declanșarea mecanismului de reintrare în atmosferă, contactul prin radio a fost întrerupt. Carpenter a amerizat în regiunea Mării Carailor, la circa 400 km de locul fixat. fiind cules abia peste trei ore de un elicopter care l-a transportat pe bordul unui vas portavion.

BLAZOANE

de C. CHIRIȚĂ

Putine cărți și putine filme care înfățișează viața aristocrației (și chiar a virfulor burgheziei) nu conțin în paginile și în secvențele lor scene ecvestre. O idilă pe cal, un tânăr oprind un armăsar năraș pe cale să azvîrle din șă ingerul (blond) sau vampa (brună); o cursă vijelioasă în care călărețul (pînă atunci anonim) își dezvăluie brusc identitatea, înscrisă de altfel pe cîteva coloane în Gotha etc., etc. Pentru că există țări (Anglia, Germania de vest, Italia, Franța, Spania etc.) în care echitația e una din condițiile aristocrației (și aristocratizării). De aceea echitația se confundă pe undeva cu un sport al aristocrației: un cal bun costă mult — cui îi dă mina să-l cumpere și să-l îngrijească? Și nu rareori crescătorii, dresorii și cei care-l încalecă ne-au obișnuit cu o particulă monosilabică între prenume și nume: von, de. Există de bună seamă și excepții, dar care nu fac decît să confirme regula.

Și iată că niște flăcăi din țara noastră s-au dus în Franța și în Italia cu niște cai născuți și crescuți pe plaiurile rominești și au săvîrșit acolo niște fapte ecvestre care i-au făcut pe mulți să le caute genealogii și blazoane. Și pentru că despre succesele și premiile pe care le-au cucerit s-a scris în presa noastră (deși nu altă cifră ar fi meritat), ne vom permite să vorbim despre blazoanele acestor oameni.

Pinciu (cinci premii I, nu știu cîte premii II și III, nu știu cîte cupe și medalii) mai are încă în înfățișarea și în gesturile lui aerul ștregăruului care colindă șesurile, care ochește cel mai al dracului căl și se avîntă cu el într-o goană vijelioasă.

Langa (patru premii II, dar — atenție! — premii grele în care a întrecut mulți „von” și „de”) e mai grav, mai sever, cu fața osoasă și priviri încruntate.

(Și Pinciu, și Langa și-au transformat pasiunea în sport cu prilejul unor concursuri sindicale și de tineret de la începuturile noii noastre mișcări sportive).

Bărbuceanu (locul I și premiul Societății Italiene de Turism) căruia-i descifrezi greu energia pe chipul de om blajin, în vorbele lui molcome.

Costea, cel de 19 ani (care i-a făcut să tresară pe frații d'Inzeo și le-a smuls aprecieri și pronosticuri îndrăznețe), pare timid și stîngaci și ar vrea să nu i se audă vocea în colectiv, dar cită ardoare, cită pasiune și cit echilibru, cit cumpăt pune în dragostea lui cea mare. Costea, ca și ceilalți, iubește în aceeași măsură și pe Diavolo, și pe Arcaș; așa cum Pinciu ține la Clasic și la Bîrsan, Langa — la Rapsod și Rubin, Bărbuceanu — la Nela, Robot și Ghidran.

Dragoste? Poate că e exagerat cuvîntul sau poate că nu e. Antrenorul lotului, cel care a avut un rol atît de însemnat în realizarea victoriilor noastre la Nisa, la Roma și la Napoli, Mihai Timu, pledează cu toată convingerea pentru o astfel de relație între căl și călăreț. Calul — acest animal atît de inteligent — nu trebuie să simtă în călăreț doar un stăpîn, ci un prieten. Calul și călărețul trebuie să ajungă la o asemenea sudură, încît să-și transmită unul altuia nu numai intențiile, dorințele, hotărîrea, dar și cele mai mici nuanțe. Trebuie să sară amîndoi în aceeași fracțiune de secundă peste un obstacol pe care nu-l cunoaște decît călărețul cu jumătate de oră înainte de concurs. Salt înalt, prelungit, lin, rapid... E un joc al spontaneității, al inteligenței, al nuanței, care trebuie să înfrîngă neprevăzutul, necunoscutul, emoția (atît de manifestă și la cal). Și aceasta nu se poate realiza decît pe baza unei armonii depline între cal și călăreț. Oricît de superb și de dotat ar fi animalul, însușirile lui devin valori doar atunci cînd omul nu se va afirma ca un simplu stăpîn, ci ca prieten.

E ceea ce fac călăreții noștri, acești oameni pe care i-a atras din copilărie frumusețea și noblețea cailor. Nu snobismul și obligația blazonului i-au ridicat în șă (parcă au pomenit ei în copilărie șă?). Poate că blazonul cu care s-au înfățișat prima oară cailor era un petec de altă culoare, cusut grijiului pe pieptul cămășii. Tot acolo strălucesc acum niște medalii de aur.

① Roma. Defilează membrii lotului R.P.R. De la stînga spre dreapta: Virgil Bărbuceanu, Gheorghe Langa, Andrei Costea și Vasile Pinciu.

② Nisa. Gh. Langa s-a clasat pe locul II în proba „La baie des anges”.

③ Vasile Pinciu, cîștigătorul a cinci premii I în recentul turneu.